

RĒZEKNES VALSTSPILSĒTAS UN
RĒZEKNES NOVADA
**ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA
LĪDZ 2035. GADAM**

IEVADS

Rēzeknes valstspilsētas un Rēzeknes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2035. gadam (turpmāk – Stratēģija 2035) ir abu pašvaldību hierarhiski augstākais teritorijas attīstības plānošanas dokuments. Turpmākajā plānošanas procesā **Stratēģija 2035** kļūs par nozīmīgāko pašvaldības teritorijas attīstības plānošanas dokumentu, kam pakārtoti pārējie plānošanas dokumenti – attīstības programma, teritorijas plānojums, tematiskais plānojums, lokālplānojumi un detālplānojumi.

Stratēģija 2035 ir pirmais kopīgi izstrādātais teritorijas attīstības plānošanas dokuments, sadarbojoties Rēzeknes valstspilsētai un 2021. gadā jaunizveidotajam Rēzeknes novadam. Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likums noteic, ka sākot ar 2021.gada 1.jūliju Rēzeknes novada administratīvajā teritorijā iekļauts arī līdzšinējais Viļānu novads (administratīvā teritorija līdz 01.07.2021.), kā arī nosaka, ka Rēzeknes valstspilsētas pašvaldība ar Rēzeknes novada pašvaldību sadarbojas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas un attīstības programmas izstrādē, kā arī izveido kopīgas sadarbības institūcijas šādās jomās: civilā aizsardzība, izglītība un atkritumu apsaimniekošana (likuma pārejas noteikumu 25. punkts).

Stratēģija 2035 ir pamats attīstības programmas prioritāšu, rīcību un investīciju mērķtiecīgai plānošanai, kā arī pašvaldības teritorijas plānojuma turpmākai aktualizācijai. Tās izstrādes nepieciešamību nosaka “Teritorijas attīstības plānošanas likums”.

Stratēģija 2035 ir izstrādāta atbilstoši Eiropas Savienības, nacionāla un reģionāla līmeņa ilgtermiņa attīstības plānošanas dokumentiem. Tās sagatavošanā ir ņemti vērā Rēzeknes pilsētas, Rēzeknes novada un Viļānu novada (administratīvās teritorijas līdz 01.07.2021.) spēkā esoši vietēja līmeņa plānošanas dokumenti.

Stratēģijas 2035 izstrādē ir ievēroti normatīvajos aktos noteiktie principi, vienlaikus īpašu uzsvāru liekot uz šādiem principiem: integrētas pieejas princips, pēctecības princips, atklātības princips, sadarbības un savstarpējās saskaņotības princips, aktualitātes princips.

Stratēģija 2035 ir pakārtota Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijai “Latvija 2030”, kurā minēts: *“Latgales attīstības centru funkcionālā tīkla galvenie balsti ir Rēzekne kā kultūras un izglītības, inovatīvās uzņēmējdarbības centrs”* (https://www.pkc.gov.lv/sites/default/files/inline-files/Latvija_2030_7.pdf). Rēzeknes valstspilsētas un Rēzeknes novada kopīgais attīstības redzējums veidots, ņemot vērā dokumentā “Latvija 2030” noteikto. Dokumenta izstrādes posmā tika uzklauti iedzīvotāju viedokļi un analizēti abu pašvaldību lielākie izaicinājumi (iedzīvotāju skaita samazināšanās, darbavietu trūkums, nepietiekoši sakārtota pilsētvide un infrastruktūra, mājokļu trūkums u. tml.) un stiprās puses (cilvēku resursi, kultūrvidē, tradīcijas, dabas resursi, zili-zaļā dabas vide).

Stratēģija 2035 ir orientēta uz pozitīvām izmaiņām, meklējot atbildes uz tādiem jautājumiem kā, piemēram – *kā attīstīsies Rēzekne un Rēzeknes novads, kāda būs valstspilsētas loma valstī un abu pašvaldību loma reģionā, kā mazināt iedzīvotāju skaita samazināšanos un kā efektīvi izmantot esošos pilsētu un lauku teritoriju resursus Latgales konkurētspējai*. Izmaiņas var nodrošināt tikai kopīgs valsts, pašvaldību institūciju un privātuzņēmēju darbs, un katra individuāla līdzdalība.

Stratēģijā 2035 nosaka kopīgu abu pašvaldību ilgtermiņa attīstības (vīziju) un stratēģisko mērķi, ilgtermiņā izvirzītās attīstības prioritātes un telpiskās attīstības perspektīvu. Rēzeknes valstspilsētas un Rēzeknes novada attīstības redzējums veidots, lai ikviens pašvaldību iedzīvotājs justos piederīgs, nodrošinot iespēju iedzīvotājiem ietekmēt un piedalīties lēmumu pieņemšanas procesos.

Stratēģiju 2035 izstrādāja Rēzeknes valstspilsētas pašvaldība un Rēzeknes novada pašvaldība sadarbībā ar teritorijas attīstības plānošanas uzņēmuma SIA “METRUM” speciālistiem.

SATURS

IEVADS	1
SATURS.....	2
1. PAŠREIZĒJĀS SITUĀCIJAS RAKSTUROJUMA KOPSAVILKUMS	3
1.1. PLĀNOŠANAS DOKUMENTU IETVARŠ	3
1.2. ESOŠĀ SITUĀCIJA	5
<i>Teritorija, novietojums</i>	<i>6</i>
<i>Iedzīvotāji.....</i>	<i>6</i>
<i>Daba.....</i>	<i>6</i>
<i>Kultūras mantojums.....</i>	<i>6</i>
<i>Izglītība.....</i>	<i>7</i>
<i>Ekonomika.....</i>	<i>7</i>
<i>Veselības un sociālā aprūpe</i>	<i>7</i>
<i>Sports</i>	<i>8</i>
<i>Atpazīstamība</i>	<i>8</i>
1.3. LOMA REĢIONĀ UN SADARBĪBA	9
2. STRATĒGISKĀ DAĻA	11
2.1. VĪZIJA UN MĒRĶIS	11
2.2. ILGTERMIŅA PRIORITĀTES	13
2.3. ATTĪSTĪBAS REDZĒJUMS.....	16
2.4. TERITORIJAS SPECIALIZĀCIJA	18
3. TĒLPISKĀS ATTĪSTĪBAS PERSPEKTĪVA	19
3.1. APDZĪVOJUMA STRUKTŪRA UN PUBLISKO PAKALPOJUMU KLĀSTS	19
<i>Apdzīvotuma struktūra Rēzeknes novadā</i>	<i>23</i>
<i>Rēzeknes valstspilsētas apkaimes</i>	<i>24</i>
<i>Publiskie pakalpojumi</i>	<i>25</i>
3.1.1. VADLĪNIJAS RĒZEKNES VALSTSPILSĒTAS APDZĪVOJUMA STRUKTŪRAS PLĀNOŠANAI	25
3.1.2. VADLĪNIJAS RĒZEKNES NOVADA APDZĪVOTO VIETU ATTĪSTĪBAI	26
3.2. GALVENIE TRANSPORTA KORIDORI UN INFRASTRUKTŪRA	27
<i>Transporta koridori</i>	<i>28</i>
<i>Transporta infrastruktūra Rēzeknes valstspilsētā.....</i>	<i>30</i>
<i>Mobilitāte.....</i>	<i>31</i>
<i>Velo infrastruktūra</i>	<i>33</i>
3.2.1. VADLĪNIJAS TRANSPORTA INFRASTRUKTŪRAS ATTĪSTĪBAS PLĀNOŠANAI RĒZEKNES VALSTSPILSĒTĀ	34
3.2.2. VADLĪNIJAS TRANSPORTA INFRASTRUKTŪRAS ATTĪSTĪBAS PLĀNOŠANAI RĒZEKNES NOVADĀ	34
3.3. RAŽOŠANAS UN LOĢISTIKAS TERITORIJAS	36
3.3.1. VADLĪNIJAS RAŽOŠANAS UN LOĢISTIKAS TERITORIJU PLĀNOŠANAI RĒZEKNES VALSTSPILSĒTĀ.....	38
3.3.2. VADLĪNIJAS RAŽOŠANAS UN LOĢISTIKAS TERITORIJU PLĀNOŠANAI RĒZEKNES NOVADĀ.....	39
3.4. DABAS TERITORIJU TĒLPISKĀ STRUKTŪRA	40
3.4.1. VADLĪNIJAS DABAS TERITORIJU PLĀNOŠANAI RĒZEKNES VALSTSPILSĒTĀ	42
3.4.2. VADLĪNIJAS DABAS TERITORIJU PLĀNOŠANAI RĒZEKNES NOVADĀ	43
3.5. AINAVISKI VĒRTĪGĀS UN KULTŪRVĒSTURISKI NOZĪMĪGĀS TERITORIJAS.....	44
3.5.1. VADLĪNIJAS AINAVISKI VĒRTĪGO UN KULTŪRVĒSTURISKI NOZĪMĪGO TERITORIJU PLĀNOŠANAI RĒZEKNES VALSTSPILSĒTĀ	47
3.5.2. VADLĪNIJAS AINAVISKI VĒRTĪGO UN KULTŪRVĒSTURISKI NOZĪMĪGO TERITORIJU PLĀNOŠANAI RĒZEKNES NOVADĀ	48
3.6. PRIORITĀRI ATTĪSTĀMĀS TERITORIJAS UN VĒLAMĀS ILGTERMIŅA IZMAIŅAS	49
3.7. TĒLPISKĀ ATTĪSTĪBA	51
4. IEVIEŠANA UN UZRAUDZĪBA	54

1. PAŠREIZĒJĀS SITUĀCIJAS RAKSTUROJUMA KOPSAVILKUMS

1.1. Plānošanas dokumentu ietvars

Atbilstoši pieņemtajai praksei, attīstības dokumentus plāno ilgtermiņā, vidējā termiņā un īstermiņā – nacionālā, reģionālā un vietējā mērogā. Izstrādājot Stratēģiju 2035 un tās uzstādījumus, ir ievērots pēctecības un savstarpējās saskaņotības princips ar Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā “Latvija 2030” un Latgales plānošanas reģiona attīstības plānošanas dokumentos noteiktajiem attīstības mērķiem un prioritātēm.

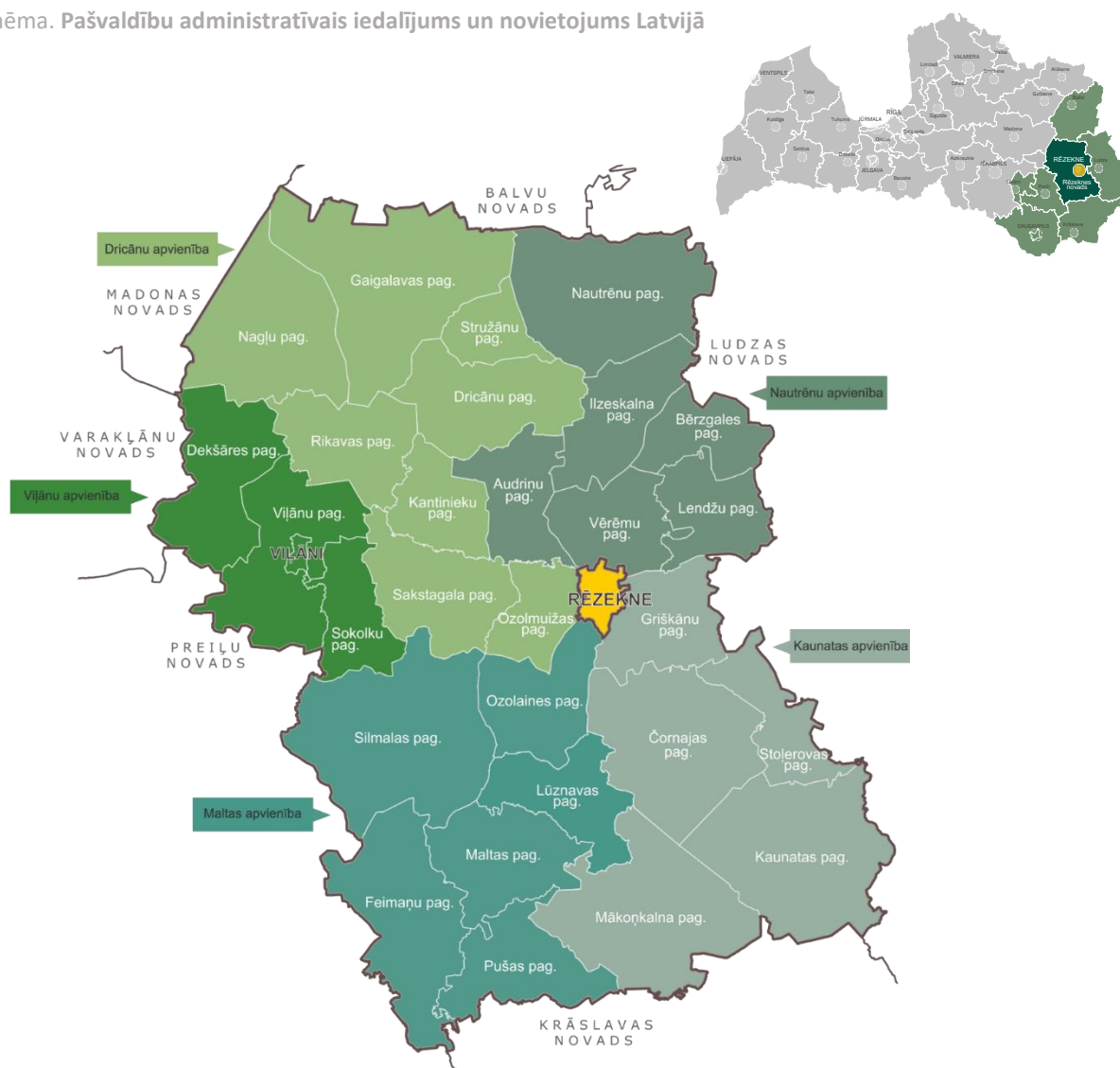
- [1] Stratēģijas 2035 tiesisko pamatojumu veido Pašvaldību likums (2022), Teritorijas attīstības plānošanas likums (2011), Attīstības plānošanas sistēmas likums (2009), Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likums (2020) un Ministru kabineta 14.10.2014. noteikumi Nr. 628 “Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem”.
- [2] Stratēģijā 2035 noteiktas galvenās abu pašvaldību pamatvērtības, definējot vīziju, stratēģisko mērķi un nosakot ilgtermiņa prioritātes.
- [3] Ilgtermiņa prioritātes izstrādātas ņemot vērā Eiropas zaļo kursu, kura mērķis panākt, lai ES klimata, enerģētikas, transporta un nodokļu politika būtu gatava līdz 2030.gadam samazināt siltumnīcefekta gāzu emisiju par vismaz 55%.
- [4] Stratēģijas 2035 galvenie īstenošanas instrumenti ir abu pašvaldību kopīgā attīstības programma, teritorijas plānojumi, kā arī citi plānošanas dokumenti, kas tiek izstrādāti pēc nepieciešamības.
- [5] Stratēģija 2035 ir izstrādāta vienlaicīgi ar Rēzeknes valstspilsētas un Rēzeknes novada attīstības programmu, kas ir vidēja termiņa attīstības plānošanas dokuments, tādējādi nodrošinot abu dokumentu savstarpējo saskaņotību. Attīstības programmā, atbilstoši stratēģiskajam mērķim un ilgtermiņa prioritātēm, noteiktas vidēja termiņa prioritātes, rīcību virzieni, uzdevumi un rīcības šo uzdevumu izpildei.
- [6] Stratēģijas 2035 stratēģiskais mērķis un ilgtermiņa prioritātes sekmē “Latgales stratēģija 2030” noteikto ilgtermiņa uzstādījumu sasniegšanu.

	Latvijā	Latgalē	Rēzeknes valstspilsētā un Rēzeknes novadā
Ilgtermiņā	Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija (Latvija 2030)	Latgales stratēģija 2030	Rēzeknes valstspilsētas un Rēzeknes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2035.gadam Teritorijas plānojumi
Vidējā termiņā	Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2021.-2027. gadam Nozares politikas plānošanas dokumenti	Latgales plānošanas reģiona attīstības programma 2021.-2027. gadam Nozares plānošanas dokumenti	Rēzeknes valstspilsētas un Rēzeknes novada attīstības programma 2023.-2029.gada (vidēja termiņa stratēģiskie uzstādījumi, Rīcības un investīciju plāns) Nozaru plānošanas dokumenti, tematiskie plānojumi
Īstermiņā	Investīciju darbības stratēģijas	Budžeta plānošana	Budžeta plānošana, iestāžu, kapitālsabiedrību rīcības plāni

[7] Rēzeknes valstspilsētas un Rēzeknes novada ilgtermiņa stratēģiskie uzstādījumi, kopā ar kaimiņu pašvaldību mērķiem un prioritātēm, papildina Latgales attīstības redzējumā noteiktos reģiona attīstības virzienus. Katra pašvaldība iezīmē konkrētajai teritorijai raksturīgo, uz kā balstoties, īstenot pašvaldības un reģiona vīziju:

- Balvu novads perspektīvā sevi pozicionē kā atvērtu sadarbībai un apsaimniekotu teritoriju Ziemeļlatgalē.
- Krāslavas novads uzsver tās atpazīstamību Latvijas dienvidaustrumos ar tās izcilajām ainaviskajām vērtībām un daudzveidīgo kultūrvēsturisko mantojumu.
- Ludzas novads attīstības vīzijā priekšplānā izvirza tās redzējumu būt par ekonomiski un sociāli aktīvu Austrumlatgales pierobežas novadu ar multikulturālu un dinamisku izaugsmi.
- Preiļu novads pozicionējas kā starptautiski atpazīstama latgaliska teritorija, pievilcīga vieta biznesam un darbam.
- Madonas novada vērtības raksturo tādi vārdi kā drošība, attīstība, sadarbība, pieredze, pieejamība, kvalitāte, radošums, motivācija, lietpratība, pedagoģiskā kapacitāte, izglītojoša vide, digitalizācija, efektīva pārvaldība un pažiņugsme.
- Varakļānu novads savu bagātību raksturo ar auglīgu lauksaimniecības zemi, ko apstrādā stipras zemnieku ģimenes, un iedzīvotāju Latgaliskā mentalitāte nodrošina to aktīvu līdzdalību pašvaldības attīstības procesos.

1. kartoshēma. Pašvaldību administratīvais iedalījums un novietojums Latvijā

1.2. Esošā situācija

	Rēzeknes valstspilsēta	Rēzeknes novads												
Ģeogrāfiskais novietojums	Latvijas austrumu daļā, Latgalē. Fizioģeogrāfiski – Latgales Augstienes ziemeļu nogāzē, Rēzeknes pazeminājumā													
Izveidošanas gads un administratīvās vienības	2021. gada 1. jūlijā piešķirts valstspilsētas statuss	Izveidots 2021. gada 1. jūlijā, apvienojot Rēzeknes novadu un Viļānu novadu Ietilpst 1 pilsēta un 28 pagasti												
Platība	17,5 km ²	2809,12 km ²												
Kaimiņu pašvaldību teritorijas	Rēzeknes novads	Balvu, Madonas, Varakļānu, Preiļu, Krāslavas, Ludzas novads, Rēzeknes valstspilsēta												
Iedzīvotāju skaits (CSP dati 2022. gada sākumā)	26 481	29 014												
Iedzīvotāji sadalījumā pēc darbības vecuma (CSP dati 2022. gada sākumā)	<table border="1"> <tr> <td>Virš darbības vecuma</td> <td>6369 (24 %)</td> </tr> <tr> <td>Darbības vecumā</td> <td>16072 (61 %)</td> </tr> <tr> <td>Līdz darbības vecumam</td> <td>6367 (15 %)</td> </tr> </table>	Virš darbības vecuma	6369 (24 %)	Darbības vecumā	16072 (61 %)	Līdz darbības vecumam	6367 (15 %)	<table border="1"> <tr> <td>Virš darbības vecuma</td> <td>6130 (21 %)</td> </tr> <tr> <td>Darbības vecumā</td> <td>18866 (65 %)</td> </tr> <tr> <td>Līdz darbības vecumam</td> <td>4018 (14 %)</td> </tr> </table>	Virš darbības vecuma	6130 (21 %)	Darbības vecumā	18866 (65 %)	Līdz darbības vecumam	4018 (14 %)
Virš darbības vecuma	6369 (24 %)													
Darbības vecumā	16072 (61 %)													
Līdz darbības vecumam	6367 (15 %)													
Virš darbības vecuma	6130 (21 %)													
Darbības vecumā	18866 (65 %)													
Līdz darbības vecumam	4018 (14 %)													
Iedzīvotāju blīvums (CSP dati 2022. gada sākumā)	1547 cilv./km ²	11 cilv./km ²												
Iedzīvotāju etniskais sastāvs (CSP dati 2022. gada sākumā)	<table border="1"> <tr> <td>47.5 % latvieši</td> </tr> <tr> <td>42.6 % krievi</td> </tr> <tr> <td>10.8 % pārējie</td> </tr> </table>	47.5 % latvieši	42.6 % krievi	10.8 % pārējie	<table border="1"> <tr> <td>58.4 % latvieši</td> </tr> <tr> <td>35.9 % krievi</td> </tr> <tr> <td>5.6 % pārējie</td> </tr> </table>	58.4 % latvieši	35.9 % krievi	5.6 % pārējie						
47.5 % latvieši														
42.6 % krievi														
10.8 % pārējie														
58.4 % latvieši														
35.9 % krievi														
5.6 % pārējie														
Aktīvo uzņēmumu skaits (Lursoft, 2022.)	1697	1948												
Ekonomiski aktīvo komercdarbības veicēju skaits uz 1000 iedzīvotājiem (CSP, 2020)	68	69												
Kultūras balsti	Austrumlatvijas koncertzāle "GORS"	Lūznavas muiža												

Teritorija, novietojums

Rēzeknes valstspilsēta un Rēzeknes novads atrodas Latgalē, tās centrālajā daļā. Kopā abu pašvaldību platība aizņem 2826,62 km², kas ir ~4,4 % no Latvijas teritorijas platības.

- [8] Rēzeknes valstspilsēta atrodas 242 km attālumā no Latvijas Republikas galvaspilsētas Rīgas un 93 km attālumā no Daugavpils valstspilsētas.
- [9] Rēzeknes novads – jaunizveidots novads, kurā Administratīvi teritoriālās reformas rezultātā tika apvienoti divi līdzšinējie novadi. Rēzeknes novada administratīvajā teritorijā ietilpst 28 pagasti un viena pilsēta – Viļāni. Rēzeknes novada pašvaldības nolikumā ir noteikts novada teritoriālais iedalījums piecās apvienībās – Dricānu apvienība (Dricānu, Gaigalavas, Nagļu, Ozolmuižas, Rikavas, Stružānu, Sakstagala, Kantinieku pagasts), Kaunatas apvienība (Čornajas, Griškānu, Kaunatas, Mākoņkalna, Stoļerovas pagasts), Maltas apvienība (Feimaņu, Lūznavas, Maltas, Ozolaines, Pušas, Silmalas pagasts), Nautrēnu apvienība (Audriņu, Bērzgales, Ilzeskalna, Lendžu, Nautrēnu, Vērēmu pagasts) un Viļānu apvienība (Viļānu pilsēta, Viļānu, Sokolku, Dekšāres pagasts).

Iedzīvotāji

- [10] Saskaņā ar Oficiālās statistikas portālu 2022. gada sākumā Rēzeknes valstspilsētā dzīvoja 26 481 iedzīvotāji, Rēzeknes novadā – 29 014 iedzīvotāji. Kopā šajās teritorijās 2022. gada sākumā dzīvoja 55 495 iedzīvotāji, kas ir ~3,0 % no kopējā Latvijas Republikas iedzīvotāju skaita. 81,9 % (23 762 iedz.) no Rēzeknes novada iedzīvotājiem dzīvo Rēzeknes novada teritorijā (administratīvā teritorija līdz 01.07.2021.) un 18,1 % (5252 iedz.) Viļānu novada teritorijā (administratīvā teritorija līdz 01.07.2021.).

Daba

- [11] Rēzeknes valstspilsētā nozīmīgākie dabas objekti ir Rēzeknes upe un Kovšu (Rēzeknes) ezers, kas kopā ar krastmalām un pilsētas parkiem nodrošina iedzīvotāju rekreācijas iespējas pilsētā. Lielākie parki – Rēzeknes Kultūras un atpūtas parks, Raiņa parks, Ziemeļu rajona parks, Vipingas parks un Kovšu ezera parks.
- [12] Rēzeknes novadā atrodas NATURA 2000 teritorijas – Rāznas Nacionālais parks, dabas parks “Adamovas ezers”, dabas liegums “Lubāna mitrājs” un dabas liegums “Gaiļu kalns”. Kā īpašas nozīmes augstvērtīga ainavu telpa ir noteikta – Rāznas ezera un tā apkārtnes ainavu telpa, bet kā ainaviski vērtīgas ainavu telpas ir noteiktas arī daudzas citas – ezeru, mitrāju, mežu u.c. ainavu telpas, arī ainaviski vērtīgi ceļi un to posmi, arī skatu punkti. Novadā atrodas vairāki vietējās nozīmes dabas objekti. Lielākās ūdenstilpes pēc platības ir Lubāna ezers (daļa Madonas novadā un Balvu novadā), Rāznas ezers un Rušona ezers (daļa Preiļu novadā), bet lielākās upes – Rēzeknes upe un Maltas upe.
- [13] Rēzeknes novadā meži un purvi ir būtisks dabas resurss, kas kopā aizņem gandrīz 1/3 daļu (~30%) no novada teritorijas. Lauku ainavas veido gan lauki un pļavas, gan ezeri un upes, kā arī meži un purvi, piesaistot tūristus un vietējos iedzīvotājus, kas labprāt pavada laiku dabā, aktīvi atpūšoties vai baudot mieru un klusumu.

Kultūras mantojums

- [14] Rēzeknes valstspilsētā saglabātā vecpilsēta ar tās vērtīgajām arhitektūras pērlēm ir būtisks priekšnosacījums pilsētas telpas veidošanai, to sabalansējot ar mūsdienu prasībām dzīves kvalitātei.

[15] Viena no Rēzeknes novada vērtībām ir kultūrvēsturiskais mantojums – gan liels skaits valsts aizsardzībā esošu kultūras pieminekļu un novada nozīmes kultūrvēsturisku teritoriju un objektu, gan tradīcijas, kas izpaužas ikdienas norisēs un dzīvesveidā, veidojot nemateriālo mantojumu.

Izglītība

[16] Rēzeknes valstspilsētas un Rēzeknes novada iedzīvotājiem ir iespēja iegūt dažāda līmeņa izglītību, t.sk. augstāko izglītību. Izglītības piedāvājums Rēzeknes valstspilsētā un Rēzeknes novadā tiek īstenots visās četrās izglītības pakāpēs (pirmsskolas izglītība, pamatizglītība, vidējā izglītība, augstākā izglītība) un visos trīs izglītības veidos (vispārējā izglītība, profesionālā izglītība, akadēmiskā izglītība). Ņemot vērā esošo izglītības iestāžu izvietojumu, viens no Rēzeknes novada lielākajiem izaicinājumiem ir nodrošināt to pieejamību neatkarīgi no skolēna dzīves vietas.

Ekonomika

[17] Gan Rēzeknes valstspilsētā, gan Rēzeknes novadā uzņēmējdarbības atbalstam un biznesa vides uzlabošanai pieejamas vairākas institūcijas, tajā skaitā Rēzeknes Speciālā ekonomiskā zona, Rēzeknes biznesa inkubators, Latvijas Darba devēju konfederācija, Zinātnes un tehnoloģiju parks, Latgales aparātubūves tehnoloģiskais centrs, Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras Rēzeknes nodaļa, Latgales speciālā ekonomiskā zona, Latgales uzņēmējdarbības centrs u.c.

[18] Rēzeknes Speciālās ekonomiskās zonas kopplatība ir 1155 ha. Tā ietver Rēzeknes valstspilsētas daļu un Rēzeknes novada Vērēmu, Griškānu, Ozolaines pagastu administratīvo teritoriju daļas, kas ir arī viens no nozīmīgākajiem starptautisko transportu koridoru krustpunktiem ar tiešu piekļuvi starptautiskajiem tirgiem.

[19] 2022.gada sākumā Rēzeknes valstspilsētā reģistrēti 1697 aktīvi uzņēmumi un Rēzeknes novadā – 1948. Šobrīd aktīvā uzņēmējdarbība lielā mērā balstās uz mežu un lauksaimniecības zemju izmantošanu, pārstrādes rūpniecību, kā arī vairumtirdzniecību un mazumtirdzniecību. Rēzeknes novadā ir liels zemnieku saimniecību un pašnodarbināto skaits.

Veselības un sociālā aprūpe

[20] Veselības aprūpes pakalpojumus nodrošina ģimenes ārstu prakses, doktorāti un feldšerpunkti, medicīnas centri, SIA “Rēzeknes slimnīca” – kas ir viena no 7 reģionālajām IV aprūpes līmeņa slimnīcām ar diennakts 8 speciālistu pieejamību u.c. pakalpojumu pieejamību 23 profilos, veselības un sociālās aprūpes centrs “Viļāni”, citu speciālistu privātprakses. Nozīmīgs rehabilitācijas pakalpojumu sniedzējs ir rehabilitācijas centrs “Rāzna”.

[21] Notiek preventīvi pasākumi veselības uzlabošanai – tiek īstenoti veselības veicināšanas un slimību profilakses projekti, kuru ietvaros iekļautas fiziskas aktivitātes dažādām mērķauditorijām. Abās pašvaldībās iedzīvotājiem tiek piedāvātas plašas iespējas nodarboties ar fiziskajām aktivitātēm gan profesionālā, gan hobija līmenī.

[22] Par sociālo palīdzību un pakalpojumu nodrošināšanu abās pašvaldībās atbildīgs ir Sociālais dienests, kas izveidots ar mērķi palīdzēt un nodrošināt konsultāciju iespējas iedzīvotājiem. Tiek attīstīts vienmērīgs sociālo pakalpojumu nodrošinājuma tīkls, kas rūpējas par atbilstošu sociālo pakalpojumu un atbalsta veidu sniegšanu dažādām personu grupām.

Sports

- [23] Sporta dzīvi Rēzeknes valstspilsētā organizē Sporta pārvalde un Sporta skola, savukārt novadā – Izglītības un sporta pārvalde. Pagastos sporta darbu veic izglītības iestādes, sabiedriskās organizācijas, Rēzeknes bērnu – jaunatnes sporta skola, Rēzeknes novada Sporta skola un atsevišķi speciālisti.
- [24] Pašvaldībās pieejamā sporta infrastruktūra lielākoties ir pie izglītības iestādēm un nodrošina iespēju nodarboties ar sportu dažādās jomās. Liela loma sporta dzīves organizēšanā un popularizēšanā ir īstenotajiem projektiem, ar kuru palīdzību tiek iesaistīts ne tikai lielāks iedzīvotāju skaits sporta aktivitātēs, bet arī veikti nozīmīgi esošās sporta infrastruktūras uzlabošanas pasākumi.
- [25] Būtiska loma sporta jomā ir ne tikai jau minētajai infrastruktūrai pie izglītības iestādēm, bet arī atsevišķu sporta organizāciju un iestāžu sporta zālēm, klubiem, āra aktivitāšu laukumiem un, protams, Olimpiskajam centram Rēzekne. Malta multifunkcionālā sporta zāle nodrošina ne tikai Malta vidusskolas, bet arī Rēzeknes novada sporta skolas programmu īstenošanu.

Atpazīstamība

- [26] Atpazīstamību veido pašvaldību uz āru vērstā komunikācija, notikumi un pasākumi, personības un vietas, identitāte. Abām pašvaldībām ir katrai sava identitāte, kas veicina iedzīvotāju piederības apziņu. Komunikācijā tiek izmantoti dažādi informācijas apmaiņas kanāli, tādējādi sasniedzot pēc iespējas plašāku auditoriju. Gan bagātīgais kultūrvēsturiskais mantojums un nemateriālais mantojums, gan personības un mūsdienu kultūras, mākslas un arhitektūras sasniegumi ir tie, kas sniedz atpazīstamību.

▲ Rēzeknes valstspilsēta. Avots: rezekne.lv

▲ Rēzeknes novads. Avots: rezeknesnovads.lv

1.3. Loma reģionā un sadarbība

- [27] **Rēzeknes valstspilsēta** – nacionālas nozīmes attīstības centrs, noteikta kā viens no Latgales funkcionālā tīkla attīstības balstiem – kultūras un izglītības, inovatīvās uzņēmējdarbības centrs, stiprinot reģiona pievilcīgumu un konkurētspēju gan Latvijas, gan Baltijas reģiona mērogā. Rēzekne un Daugavpils ir reģiona ekonomikas dzinējspēki – valstspilsētas, kuras nākotnē var kļūt par Baltijas mēroga zināšanu un ražošanas centriem.
- [28] **Rēzeknes novads** – viens no lielākajiem novadiem Latgales reģionā. Tā lomu reģionā iezīmē spēcīgās lauku saimniecības un mūsdienīga ražošana un uzņēmējdarbība, latgaliskā kultūra un raksturīgā ainava. Rēzeknes novads attīstās kā viens no Latgales tūrisma centriem, jo tā atrašanās vieta, bagātīgas kultūrvēsturiskās, dabas un tradicionālās vērtības veido pievilcīgu tūrisma vidi un daudzveidīgu tūrisma piedāvājumu.
- [29] Latgales plānošanas reģiona Attīstības programmā 2021.-2027. gadam ir noteiktas Pilsētu funkcionālās teritorijas. **Rēzeknes kā valstspilsētas funkcionālajā teritorijā** ietilpst: pilnīgi viss Rēzeknes novads un Ludzas novads ar tā pagastiem, daļa Augšdaugavas novada, Balvu novada, Krāslavas novada un Preiļu novada pagastu, kā arī divi Līvānu novada pagasti. Rēzeknes novads robežojas vēl ar Madonas novadu un Varakļānu novadu, kas neietilpst Rēzeknes valstspilsētas funkcionālajā teritorijā.
- [30] Rēzeknes valstspilsētai tuvākās lauku teritorijas galvenokārt Rēzeknes novads (nosacīti – teritorijas 45 minūšu brauciena ar automašīnu attālumā ap Rēzekni) ir teritorija, kur pilsētas kā nacionālās nozīmes attīstības centra loma izpaužas vistiešāk.
- [31] Rēzeknes valstspilsēta rūpējas gan par pilsētai tuvākajām teritorijām, gan par savu funkcionālo teritoriju – novadu, pilsētu un pagastu teritoriju dzīvotspēju. Sadarbībā ar Rēzeknes novadu Rēzeknes valstspilsēta attīsta piepilsētas saites, kopīgi risinot piepilsētas teritoriju attīstību.
- [32] Visciešākā sadarbība līdz šim ir bijusi un tiek plānota starp Rēzeknes valstspilsētu un Rēzeknes novadu. Izmantojot abu teritoriju priekšrocības un kopīgi novēršot trūkumus, tiek veicinātas gan pilsētas, gan lauku teritoriju attīstības iespējas. Caur mijiedarbību un sadarbību ir iespējams radīt attīstībai nepieciešamos priekšnosacījumus, kas sekmē mobilitāti un sasniedzamību, darba vietu un pakalpojumu pieejamību, dzīves vides kvalitāti, kā arī rekreācijas iespējas iedzīvotājiem.
- [33] Ar visām kaimiņu pašvaldībām lielākā vai mazākā mērogā saista funkcionālas saites, īpaši saistībā ar ceļu infrastruktūru, sabiedriskā transporta plānošanu, mobilitātes nodrošināšanu, kā arī kultūras un tūrisma jomu attīstību. Tomēr ciešākas funkcionālās saites notiek ar tiem novadiem, kas, tāpat kā Rēzeknes valstspilsēta un Rēzeknes novads, ietilpst Latgales plānošanas reģionā.
- [34] Ziemeļlatgales kontekstā būtiska sadarbības saite Rēzeknes novadam ir ar Balvu un Ludzas novadiem. Preiļu novads atrodas starp trim valstspilsētām un republikas nozīmes attīstības centriem – Daugavpili, Jēkabpili un Rēzekni. Darbaspēka kustība iezīmē arī funkcionālās saites ar Rēzekni. Ar Krāslavas novadu un Ludzas novadu kopīgi risināma ir “Rāznes Nacionālā parka” turpmākā izmantošana un uzturēšana.
- [35] Ar Madonas novadu un Varakļānu novadu kā interešu jautājums atzīmējams dabas liegums „Lubāna mītrājs” un Lubāna ezers. Madonas novada pašvaldība norāda, ka ir gatava veidot jaunas sadarbības formas kopīgu attīstības plānošanas projektu izstrādē, tai skaitā reģionālās nozīmes transporta koridoru attīstības projektos un sadarbības projektos izglītības, transporta, kultūras un citās jomās.

2. kartoshēma. Funkcionālās saites starp pašvaldībām

- Nacionālas nozīmes attīstības centrs
- Reģionālas nozīmes attīstības centrs
- Novada nozīmes attīstības centrs
- Vietējas nozīmes attīstības centrs
- Kopienas nozīmes attīstības centrs
- Nacionālas nozīmes funkcionālās saites
- Reģionālas nozīmes funkcionālās saites
- Funkcionālās saites starp Rēzekni un Rēzeknes novadu
- Funkcionālās saites Rēzeknes novadā

2. STRATĒGISKĀ DAĻA

2.1. Vīzija un mērķis

Vīzija

Izglītoti un sabiedriski aktīvi iedzīvotāji, kuri veicina ekonomisko izaugsmi, saglabā un uztur kultūrvēsturisko identitāti, mantojumu un dzīves vidi. Rēzeknes valstspilsēta – starptautiski nozīmīgs centrs, inovāciju un radošuma pilsēta Latgalē. Rēzeknes novads – vieta gleznainās Latgales ainavā, kur dzimt, augt un iesakņoties idejām, uzņēmumiem un paaudzēm.

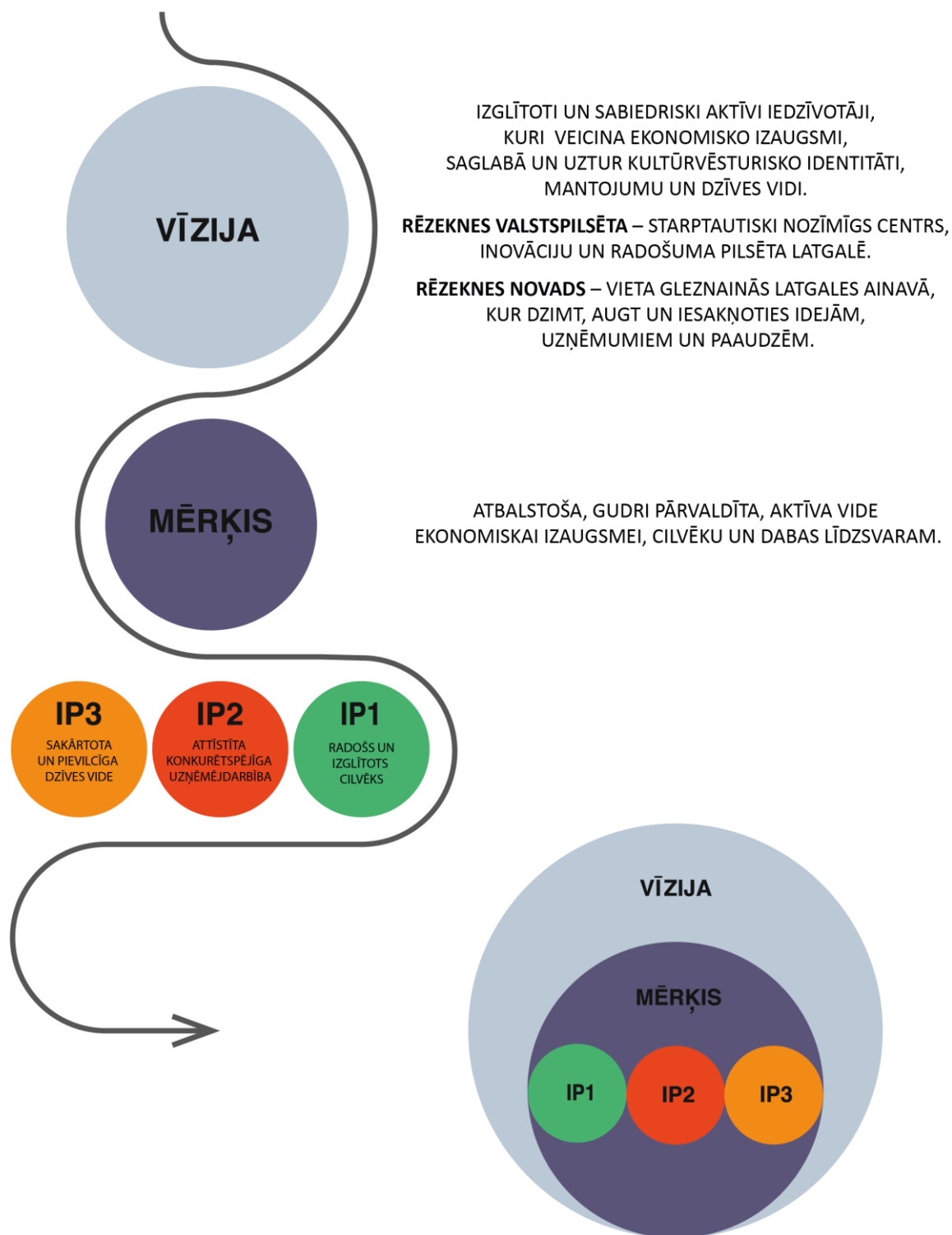
- [36] Rēzeknes valstspilsētas un Rēzeknes novada ilgtermiņa stratēģisko ietvaru veido vīzija, stratēģiskais mērķis un trīs prioritātes stratēģiskā mērķa sasniegšanai. Tā kā vīzija ir vienota abām pašvaldībām, savstarpējā sadarbība un gudra pārvaldība ir svarīgs priekšnosacījums vīzijas īstenošanai.
- [37] Rēzeknes valstspilsētas un Rēzeknes novada vīzija līdz 2035. gadam iezīmē abu pašvaldību attīstības virzienu. Vīzija definēta, ņemot vērā līdz 2021. gada 1. jūlijam esošo pašvaldību (Rēzeknes valstspilsētas, Rēzeknes novada un Viļānu novada) līdzšinējos attīstības plānošanas ilgtermiņa uzstādījumus, kā arī iedzīvotāju un uzņēmēju izteiktos priekšlikumus attiecībā uz vēlamo teritorijas attīstību.
- [38] Ilgtermiņa attīstības stratēģijas redzējums jeb vīzija tiek veidota turpmākajam plānošanas periodam līdz 2035. gadam, kurā iespējams izvirzīt gana plašus sasniedzamos rezultātus, taču vienlaikus, tas ir laika periods, kurā pastāv daudz iepriekš nedefinējamu risku (piemēram, Covid-19 izplatība 2019.-2022. gadā, karadarbības sākums Ukrainā 2022. gadā), kā sekas Eiropa un pasaule izjutīs vēl ne vienu vien gadu.
- [39] Rēzeknes valstspilsēta un Rēzeknes novads ilgtermiņā būs atpazīstami ar izglītotiem, radošiem, atbildīgiem, sabiedriski aktīviem un uzņēmīgiem cilvēkiem, kuri veido pašvaldību attīstību un ir lielākā nākotnes vērtība.

Stratēģiskais mērķis

Atbalstoša, gudri pārvaldīta, aktīva vide ekonomiskai izaugsmei, cilvēku un dabas līdzsvaram.

- [40] Stratēģiskais mērķis kopā ar ilgtermiņa prioritātēm iezīmē virzienus, ar kuru palīdzību tiks sasniegta vēlamā Rēzeknes valstspilsētas un Rēzeknes novada attīstība nākotnē.
- [41] Vīzijas sasniegšanai Stratēģijā ir noteikts, kas ir Rēzeknes valstspilsētas un Rēzeknes novada Stratēģiskais mērķis, t.i. – ilgtspējīgas attīstības galvenais stūrakmens ilgtermiņā. Tas kalpo par pamatu tālākai prioritāšu noteikšanai un turpmāk veicamo darbību identificēšanai vidējā termiņā (attīstības programmā).
- [42] Mērķis aptver gudru, atvērtu un efektīvu pašvaldību pārvaldību un uz attīstību vērstu sadarbības veidošanu. Pašvaldības pastāvīgi meklē risinājumus pakalpojumu un pārvaldes pilnveidei. Pašvaldības īsteno atbalstošu pārvaldību – tās aktīvi sadarbojas ar iedzīvotājiem un uzņēmējiem, atbalstot un stiprinot iesaisti visos līmeņos, veicina starptautisko sadarbību, stiprina nevalstisko sektoru un vietējās kopienas.
- [43] Respektējot izvirzīto stratēģisko mērķi, Stratēģija piedāvā principus un telpisko struktūru attīstības virzīšanai pa ilgtspējības ceļu. Tas nozīmē saskanīgu rīcību abās pašvaldībās, izvirzot mērķus un vienlaikus darbojoties, lai nodrošinātu ekonomikas stabilu attīstību, pietiekamu darba vietu daudzumu un dažādību, samazinātu sociālo noslāņošanos un nodrošinātas līdzvērtīgas sociālās iespējas. Tāpat ilgtspējības ceļš ietver arī nodrošinātu vides aizsardzības prasību ievērošanu, ievērotu ekoloģijas pieeju un energoefektivitātes sekmēšanu.

RĒZEKNES VALSTSPILSĒTA RĒZEKNES NOVADS

2.2. Ilgtermiņa prioritātes

Ilgtermiņa prioritātes ir svarīgākie attīstības virzieni, kas sekmē stratēģiskā mērķa sasniegšanu. Rēzeknes valstspilsētas un Rēzeknes novada stratēģiskais mērķis un prioritātes ir ciešā saistībā ar nacionālā un reģionālā līmenī noteiktajiem attīstības mērķiem un prioritātēm.

Pašvaldību kopīgās ilgtermiņa prioritātes ir teritorijas attīstības aktualitātes, kuru risināšana tiek izvirzīta priekšplānā, salīdzinājumā ar citām attīstības aktualitātēm – reaģējot uz iedzīvotāju skaita samazināšanos un aizbraukšanu, bezdarbu, zemiem ienākumiem un nepietiekamu valsts reģionālo politiku.

IP1 – RADOŠS UN IZGLĪTOTS CILVĒKS

- [44] Prioritāte paredz atbalstīt un veicināt Rēzeknes valstspilsētas un Rēzeknes novada iedzīvotāju, t.sk. darbaspēka, skaita pieaugumu, daudzpusīgas izaugsmes iespējas un labklājību. Radošs un izglītots cilvēks ir ar daudzpusīgu skatījumu uz pasauli. Rēzeknes valstspilsētu un Rēzeknes novadu veido iedzīvotāji, kas sajūt un apzinās savu piederību vietai, kurā apvienotas māju, darba un atpūtas iespējas. Iedzīvotāji ir sociāli atbildīgi, tie rūpējas par savu vietu un identitāti, kā arī par apkārtējo sabiedrību.
- [45] Rēzeknes valstspilsētu un Rēzeknes novadu par savu dzīvesvietu izvēlas radoši un uzņēmīgi cilvēki. Jaunieši pēc studijām atgriežas dzimtajā pusē, strādā, uzsāk komercdarbību un veido ģimeni. Papildus tiek piesaistīti cilvēki darbības vecumā, veicinot gan reemigrāciju, gan emigrāciju no citām valstīm. Pašvaldībās vairs tik strauji nesamazinās iedzīvotāju skaits un uzlabojas iedzīvotāju vecuma struktūra.
- [46] Pašvaldības tiecas uz to, lai Rēzeknes valstspilsētas un Rēzeknes novada iedzīvotāji dzīvotu labklājībā visos tās aspektos – sociāli nodrošināti, nodarbināti, ar pieejamiem un kvalitatīviem izglītības, kultūras, sporta, drošības, sociāliem un veselības pakalpojumiem.
- [47] Īpaši sekmējama jaunu ģimeņu veidošanās un dabisko pieaugumu veicinoši apstākļi, ģimenēm ar bērniem labvēlīgas vides veidošana, cilvēku potenciāla veicināšana, nodrošinot pieejamu un augsti kvalitatīvu un konkurētspējīgu izglītību.
- [48] Izglītības pakalpojumi nodrošina iespēju attīstīt garīgo un fizisko potenciālu atbilstoši vecumam, vajadzībām un radošajam potenciālam, sagatavo patstāvīgai un aktīvai sabiedriskai un biznesa dzīvei. Zināšanu pamatu veido vispārējās un profesionālās izglītības iestāžu tīkls ar Rēzeknes tehnoloģiju akadēmiju centrā. Pēc izglītības iegūšanas absolventi iesaistās pilsētas, novada un reģiona ekonomikā. Liela loma ir izglītībai radošo industriju un kultūras jomā, Latgales mākslas un mūzikas vidusskolas sniegtajām iespējām.
- [49] Iedzīvotāji pilnveido savas zināšanas mūža garumā, ir motivēti un aktīvi piedalās procesos, kas saistīti ar dzīves telpas attīstību un kultūras dzīves dažādošanu, pilsoniskas un iekļaujošas sabiedrības veicināšanu, līdzdarbojas savas pašvaldības attīstības veicināšanā, kā arī izmanto tālākizglītības iespējas, ko nodrošina augsti kvalificēti speciālisti, Eiropas Savienības un Latvijas fondu finansējums, nevalstiskā sektora sadarbība un līdzdarbība.
- [50] Attīstīti integrēti veselības aprūpes pakalpojumi visos veselības aprūpes līmeņos, uzlabota veselības aprūpes sistēmas efektivitāte, pacientu drošība, pakalpojumu kvalitāte un pacientu medicīniskās aprūpes pēctecība un pieejamība. Saglabāta un nostiprināta Rēzeknes slimnīcas kā vadošās ārstniecības iestādes pozīcija Austrumlatvijā.

IP2 – ATTĪSTĪTA KONKURĒTSPĒJĪGA UZŅĒMĒJDARBĪBA

- [51] Prioritāte paredz pilnvērtīgu un ilgtspējīgu resursu izmantošanu daudzveidīgai uzņēmējdarbības izaugsmei.
- [52] Rēzeknes valstspilsētas un Rēzeknes novada ekonomiskā struktūra ir daudzveidīga. Rēzeknes valstspilsētā un Rēzeknes novadā radīta uzņēmējdarbību atbalstoša un investīcijas piesaistoša infrastruktūra. Stabila ekonomiskā attīstība novadā ir pamats kvalitatīvas dzīves vides attīstībai.
- [53] Rēzeknes valstspilsēta – starptautiski konkurētspējīgs ekonomiskās attīstības centrs. Rēzeknē ir lieliskas iespējas attīstīties rūpnieciskās ražošanas un citu nozaru uzņēmumiem, veidojot industriālus parkus, kas vērsti uz reģionālās uzņēmējdarbības konkurētspējas stiprināšanu
- [54] Rēzeknes novadā tiek attīstīta rūpnieciskā ražošana, loģistika, lauksaimniecība, zivsaimniecība, mežsaimniecība, mājražošana, tūrisms un citas nozares. Novadā ir pieejama kvalitatīva uzņēmējdarbības infrastruktūra un resursi zinātnes un pētniecības potenciāla integrēšanai uzņēmējdarbībā.
- [55] Attīstīta un konkurētspējīga uzņēmējdarbība ietver lielākas pievienotās vērtības veidošanu, kvalificētāka darbaspēka piesaistīšanu un ilgtspējīgu dabas resursu izmantošanu. Konkurētspējīgu uzņēmējdarbību veicina uzņēmumi, kas darbojas Rēzeknes valstspilsētā un Rēzeknes novadā, kā arī Rēzeknes speciālā ekonomiskā zona, ceļu un dzelzceļu starptautiskie savienojumi, transporta un inženiertehniskās apgādes infrastruktūra, Rēzeknes tehnoloģiju akadēmija, profesionālās izglītības iestādes, reģiona dabas (izejvielu) un cilvēkresursu kapitāls.
- [56] Uzņēmējdarbība ir balstīta uz efektīvu vietējo resursu pielietojumu, radot augstas pievienotās vērtības, atpazīstamus un konkurētspējīgus produktus.
- [57] Ekonomisko attīstību veido līdzsvarota tradicionālo nozaru – lauksaimniecības produkcijas pārstrādes, kokapstrādes, rūpniecības un tūrisma nozaru attīstība, bet paralēli tiek sekmēta moderno tehnoloģiju un kvalitatīvu pakalpojumu sniegšanas nozaru attīstība.
- [58] Balstoties uz esošo dabas vidi un kultūrvēsturisko mantojumu, teritorijai ir ievērojams dabas, kultūras un aktīvā tūrisma potenciāls. Tūrisma attīstība tiešā veidā veicinās dažādu jomu mazās uzņēmējdarbības (amatniecības, mājražošanas, transporta pakalpojumu u.c.) attīstību.
- [59] Pašvaldības sadarbojas ar Latgales un pārrobežu attīstības centriem un stiprina makroreģiona pilsētu spēku, saites ar Eiropas un it īpaši Skandināvijas tirgiem, un kopā ar Daugavpili, Tartu un citiem attīstības centriem vairo ražošanas kapitālu reģionā.
- [60] Turpmākajā novada ekonomikas attīstībā būtiska ir uzņēmējdarbības “zaļināšana”, klimatneitralitātes un pielāgošanas spēju stiprināšana, augstas pievienotās vērtības produktu ražošana, inovācijas sekmēšana, bioekonomikas attīstība, aprites ekonomikas veicināšana. Svarīgi veicināt cilvēkresursu attīstību un piesaisti, labvēlīgas un drošas dzīves vides un pakalpojumu pieejamību, mājokļu attīstību.

IP3 – SAKĀRTOTA UN PIEVILCĪGA DZĪVES VIDE

- [61] Prioritāte paredz nodrošināt Rēzeknes valstspilsētas un Rēzeknes novada iedzīvotājiem komfortablu un mājīgu vidi, kurā strādāt, mācīties, daudzpusīgi pilnveidot zināšanas un aktīvi iesaistīties dažādās aktivitātēs.
- [62] Pašvaldības tiecas uz to, lai Rēzeknes valstspilsētā un Rēzeknes novadā būtu pievilcīga un ilgtspējīga dzīves vide. Iedzīvotājiem un uzņēmumiem ir pieejama kvalitatīva publiskā un inženiertehniskā infrastruktūra, ērtas un drošas mobilitātes iespējas un ērti savienojumi.
- [63] Teritoriju kopumā raksturo labi sasniedzamības rādītāji, ceļu tīkls atbilst pilsētu un lauku teritoriju iedzīvotāju mobilitātes vajadzībām un nodrošina ērtu attīstības centru sasniedzamību gan novada iekšienē, gan pieguļošajās teritorijās. Ir uzlabots sabiedriskais transports Rēzeknes valstspilsētā, satiksme ar piepilsētas teritorijām un Rēzeknes novadā kopumā. Tiek ieviesti ilgtspējīgi transporta risinājumi.
- [64] Novads un pilsētas tiecas uz klimatneitrālītāti un ilgtspējīgu resursu izmantošanu. Klimatneitralitāte un pielāgošanās spēju stiprināšana iezīmē dienaskārtību straujās mainības apstākļos. Dabas un vides vērtības tiek saglabātas nākamajām paaudzēm.
- [65] Rēzeknes valstspilsēta – cilvēkam un videi draudzīga, droša un mūsdienīga pilsēta. Rēzeknes infrastruktūra un pakalpojumi atbilst nacionālas nozīmes attīstības centra kvalitātes līmenim. Rēzeknē ir pieejams dažādu sabiedrības grupu maksātpējai atbilstošs, energoefektīvs, estētisks, ērts un veselīgs mājoklis. Ielas, parki un dabas teritoriju labiekārtojums kalpo pilsētniekiem un pilsētas viesiem daudzveidīgām aktivitātēm un atpūtai.
- [66] Sakārtota un pievilcīga dzīves vide Rēzeknes novadā nodrošina iedzīvotājiem sociāli atbalstošu vidi, ērtu un sakārtotu dzīves telpu, kurā pieaug iedzīvotāju skaits, pieejamas darbavietas, kvalitatīvi mājokļi un infrastruktūra, ir iespēja pilnveidoties, veidot ģimeni, audzināt bērnus un aktīvi iesaistīties dažādās aktivitātēs.
- [67] Viļānu pilsēta, novada pagastu centri un lielākie ciemi attīstās kā telpiskas vienības ar savu identitāti. Šīs apdzīvotās vietas saglabā savu nozīmi kā vietējas nozīmes publisko un privāto pakalpojumu centri apkārtējai lauku teritorijai, kā arī veicina lauku apdzīvotības saglabāšanos.
- [68] Pilsētu, ciemu un citu apdzīvoto vietu attīstība paredz sakārtotas un pievilcīgas dzīves vides veidošanos Rēzeknes novadā. Attīstoties apdzīvotajām vietām, tajās tiek sakārtota tehniskā infrastruktūra un vide, pieaug pieejamo pakalpojumu klāsts un kvalitāte.
- [69] No sociālā viedokļa būtiski ir stiprināt vietējo identitāti un īpaši atbalstīt radošo vietējo kopienu iniciatīvas, aktivitāti teritorijā, īstenojot saimnieciski efektīvu, sociāli orientētu pārvaldi un veicinot nevalstiskā sektora attīstību, sabiedrības aktivitāti un līdzdalību.

2.3. Attīstības redzējums

Rēzeknes valstspilsēta – starptautiski nozīmīgs centrs, inovāciju un radošuma pilsēta Latgalē.

- [70] Rēzekne rēzekniešiem ir mājas, vieta, kur dzīvot, veidot ģimeni, strādāt un atpūsties. Svarīga ir “māju sajūta”.
- [71] Rēzeknes stiprums sakņojas tās mantotajās un jaunradītajās izglītības, kultūras un garīgajās vērtībās, latgaliešu valodā un kultūrā, rūpnieciskajā ražošanā, kā arī tās ģeogrāfiskajā novietojumā.
- [72] Rēzekne ir Latgales reģiona sociālekonomiskās attīstības dzinējspēks. Latgales centrālās daļas līdzsvarotai attīstībai būtiska ir Rēzeknes ekonomiskās zonas darbība.
- [73] Rēzekne, kā nacionālas nozīmes attīstības centrs, piedāvā darba vietas, produkcijas noietu, tirgu, brīvā laika pavadīšanas iespējas pilsētā, sabiedriskos pakalpojumus un mājokli, un vienlaicīgi tā ir starptautiski nozīmīgs radošuma, kultūras un izglītības centrs, inovāciju pilsēta Latgalē.

Starptautiskajā arēnā:

- Rēzekne ir Eiropas Savienības pilsēta austrumu pierobežas reģionā, sasniedzama pa diviem Eiropas (TEN tīkla) autoceļiem un dzelzceļiem.
- Rēzeknē ir investējuši uzņēmumi no Latvijas un dažādām Eiropas valstīm. Lielākā daļa uzņēmumu produkcijas tiek eksportēta.
- Rēzekne ir pazīstama ar latgaliešu kultūras telpu, kā vienu no Eiropas Savienības daudzveidīgajām kultūrām, un labu kultūras, tūrisma un atpūtas infrastruktūru un piedāvājumu.

Latvijā un Latgales reģionā:

- Rēzekne ir izglītības centrs, ar spēcīgu vispārējās vidējās, profesionālās un profesionālo mākslu izglītības, augstākās izglītības piedāvājuma iespējām.
- Rēzekne un Rēzeknes novads ir latgaliešu kultūras centrs un Latgales tūrisma galamērķis.
- Rēzekne ir pieejams ekonomisks dzīves modelis ar zemākām mājokļa, pārtikas un pakalpojumu izmaksām.
- Rēzekne ir loģistikas pakalpojumu centrs, kura izaugsmi nodrošina attīstīta, kvalitatīva transporta un sakaru infrastruktūra.
- Rēzekne ir prakses un attīstības iespējas jauniem speciālistiem.

Rēzeknes valstspilsēta kā nacionālās nozīmes ekonomiskās attīstības centrs attīsta:

- Nacionālās nozīmes kvalitātes un daudzveidības valsts un pašvaldības pakalpojumus – izglītības, sporta, kultūras, veselības aprūpes, sociālos un sabiedriskā transporta pakalpojumus.
- Infrastruktūru, teritorijas un ēkas ražošanas uzņēmumu izvietojumam, darba vietu radīšanai.
- Pieejamu, videi draudzīgu, kvalitatīvu un energoefektīvu dzīvesvietu, kas apmierina sabiedrības pieprasījumu pēc dažādu izmaksu mājokļiem.
- Nacionālā līmeņa atbalsta programmas uzņēmējdarbības veicināšanai, jauniešu uzņēmējdarbības veicināšanai, jauno speciālistu darba pieredzes iegūšanai.
- Reģionālās zinātniski pētnieciskās programmas moderno tehnoloģiju ieviešanai pilsētas saimniecībā un uzņēmumos un pozitīvās prakses ieviešanai reģionā.
- Zaļu un drošu pilsētvidi ar mūsdienīgas, viedas publiskās ārtelpas risinājumiem, videi draudzīgiem un sabiedrībai ērtiem transporta risinājumiem un pilsētas brīvā laika pavadīšanas iespējām.

Rēzeknes novads – vieta gleznainās Latgales ainavā, kur dzimt, augt un iesakņoties idejām, uzņēmumiem un paaudzēm.

- [74] Rēzeknes novads ir vieta, kur dzīvot, veidot ģimeni, strādāt un atpūsties. Svarīga ir “māju sajūta”.
- [75] Ģeogrāfiskais novietojums nodrošina Rēzeknes novadā starptautiskās, nacionālās un reģionālās transporta infrastruktūras pieejamību.
- [76] Bagātīgie dabas resursi tiek racionāli un ilgtspējīgi izmantoti dabas aizsardzības jomā, tūrisma un rekreācijas nozarē, lauksaimniecības, mežsaimniecības, ražošanas un uzņēmējdarbības attīstībā.
- [77] Rēzeknes novada ciemos un lauku sētās tiek nodrošināta kvalitatīva dzīves vide, ko veicina nodarbinātības, uzņēmējdarbības, lauku saimniecību un mājražošanas attīstība. Rēzeknes novads uztur Latgales lauku vidi.
- [78] Latgales kultūrvēsturiskais mantojums ir saglabāts lauku sētās, ikdienā tiek lietota latgaliešu valoda, darbojas dažādu konfesiju baznīcas, dzīvas ir tradīcijas, podniecība un amatniecība, saglabātas estētiskas ainavas.
- [79] Konkurētspējīga tūrisma infrastruktūra, saglabātā dabas un radoša kultūras vide piesaista Latvijas un ārvalstu tūristu interesi par Rēzeknes novadu, kurš veidojies kā nozīmīgs Latgales kultūrvides atpazīstamības centrs.
- [80] Kvalitatīva izglītība trijās izglītības pakāpēs: pirmskolas izglītība, pamatzglītība un vidējā izglītība, kā arī profesionālā izglītība.

Starptautiskajā arēnā:

- Eiropas un Pasaules mērogā kā potenciālās attīstības jomas, kuras attīstīsies, Rēzeknes novadā ir rūpnieciskā ražošana, loģistika, tūrisms un rekreācija.

Latvijā:

- Latvijas mērogā novads var konkurēt ar amatniecības izstrādājumiem, jo novadā aktīvi darbojas dažādu amatniecības jomu pārstāvji. Amatniecība novadā var attīstīties, kā ražojoša nozare uz vietējo izejvielu bāzes un veicināt nacionālo īpatnību attīstību gan kultūras, gan ražošanas jomā.
- Bagātīgais dabas un kultūrvēsturiskais mantojums veicina novada tūrisma un rekreācijas attīstību.
- Novadā attīstās kokapstrādes, rūpnieciskās ražošanas un lauksaimniecības uzņēmumi. Lielā skaitā novada ezeru sastopams sapropelis, kas nākotnē ir viens no perspektīvajiem derīgajiem izrakteņiem.
- Rēzeknes novads ir pievilcīga dzīves vieta iedzīvotājiem, t.sk. ģimenēm ar bērniem, un atbalstoša vide vietējo iedzīvotāju uzņēmējdarbības idejām.

Latgales reģionā:

- Rēzeknes novads attīstās kā viens no Latgales tūrisma centriem, ko veicina dabas un kultūrvēsturisko resursu pieejamība, kā arī infrastruktūras attīstība.
- Novadā jau vēsturiski attīstījusies kokapstrāde, lopkopība, graudkopība, zivsaimniecība un amatniecība. Uzlabojoties ekonomiskajai situācijai, novadā attīstās augkopība, dārzenkopība, augļkopība, ogkopība un mājražojumi, tajā skaitā bioloģiskās saimniecības, jo Rēzeknes novads atrodas ģeogrāfiski izdevīgā vietā, tīrā vidē un var apgādāt ar pārtikas produktiem un izejvielām gan reģiona, gan Latvijas lielākās pilsētas.

2.4. Teritorijas specializācija

Teritorijas specializācija ir ekonomiskās darbības veidi, kas varētu ilgtermiņā veidot Rēzeknes valstspilsētas un Rēzeknes novada uzņēmējdarbības vides struktūru. Teritorijas specializācija ir noteikta, ņemot vērā pašvaldību teritorijā pieejamos resursus, līdz šim uzkrāto pašvaldību iedzīvotāju pieredzi un pašreizējās uzņēmējdarbības struktūru. Teritorijas specializācija atspoguļo Rēzeknes valstspilsētas un Rēzeknes novada lomu Latgales plānošanas reģiona ekonomikas profila īstenošanā un kopējā Latvijas tautsaimniecības attīstībā.

[81] **Rēzeknes valstspilsētā** ir veicinātas ekonomikas strukturālās izmaiņas par labu preču un pakalpojumu ar augstāku pievienoto vērtību ražošanai zaļo un viedo tehnoloģiju sektoros, t.sk. rūpniecības lomas palielināšanai, rūpniecības un pakalpojumu modernizācijai un eksporta attīstībai. Izvērtējot Rēzeknes valstspilsētas vēsturisko attīstību, pieejamos resursus un attīstības tendences, kā galvenie ekonomiskās attīstības virzieni Rēzeknes valstspilsētā ir:

- iekārtu un aparātību/ aparātu un iekārtu ražošana/ aparātību un informācijas un komunikāciju tehnoloģijas ražošana un komplektācija
- viedo būvmateriālu ražošana, modernas ražošanas tehnoloģijas un inženiersistēmas
- “zaļā” pilsēta, t.sk. eko-būvniecība, viedā enerģētika, energoefektivitāte un mobilitāte
- metālapstrāde un mašīnbūve
- kokapstrāde
- tūrisma industrija, t.sk. kultūrtūrisms, veselīgs dzīvesveids un SPA pakalpojumi
- pārtikas ražošana, t.sk. rūpnieciskā pārtikas un dzērienu ražošana, mājražošana
- loģistika, t.sk. transports un uzglabāšana
- radošas industrijas, sporta un izglītības pakalpojumi

[82] **Rēzeknes novadā** tiek īstenoti pasākumi, lai veicinātu ražošanas, loģistikas infrastruktūras, tūrisma un rekreācijas, kā arī amatniecības un lauksaimniecības attīstību. Izvērtējot pieejamos resursus, attīstības tendences un vēsturisko attīstību, kā galvenie ekonomiskās attīstības virzieni Rēzeknes novadā ir:

- ražošana, kur caurvijas pētniecība un digitalizācija, inženiersistēmas
- viedā enerģētika, alternatīvā enerģija, energoefektivitāte
- loģistikas infrastruktūra, industriālie parki, mobilitāte
- lauksaimniecība un pārtikas ražošana, bioloģiskās saimniecības
- mājražošana un amatniecība
- kokapstrāde un mezsaimniecība
- metālapstrāde un mašīnbūve
- tūrisms un rekreācija, kultūrvēsturiskā mantojuma vērtību saglabāšana un pievienotās vērtības radīšana
- sporta un izglītības pakalpojumi

3. TELPISKĀS ATTĪSTĪBAS PERSPEKTĪVA

Stratēģijas 2035 telpiskās attīstības perspektīva balstās uz Stratēģijā noteikto vīziju un stratēģisko mērķi, grafiski attēlo un apraksta vēlamu teritorijas attīstības un telpisko struktūru 2035. gadā.

Piedāvātais attīstības redzējums detalizētāk tiek īstenots pašvaldību teritorijas plānojumā, lokālplānojumos vai nozaru tematiskos plānojumos.

Lai sasniegtu izvirzīto stratēģisko mērķi un nodrošinātu ilgtermiņa prioritāšu īstenošanu, ir definētas vadlīnijas – pamatprincipi teritoriju plānošanai un attīstībai. Tās nosaka svarīgākos valstspilsētas un novada attīstības telpiskos elementus, to savstarpējo mijiedarbību.

[83] Telpiskās attīstības perspektīva izstrādāta, izdalot sešus nozīmīgākos telpiskās perspektīvas elementus, kas aprakstīti un grafiski attēloti kartoshēmās. Kartoshēmas veidotas Rēzeknes valstspilsētas un Rēzeknes novada teritorijai atsevišķi, ņemot vērā teritoriju un mērogu atšķirības.

[84] Telpiskajā plānošanā jāizmanto Jaunās Eiropas “Bauhaus” iniciatīvās nozīmīgākās norādes, kas vērstas uz augstas kvalitātes arhitektūru, dizainu, urbānismu un citu māksliniecisko un radošo jomu rīku izmantošanu, lai radītu labvēlīgus nosacījumus ilgtspējīgākas un iekļaujošākas dzīves vides uzlabošanai.

[85] Stratēģijā 2035 ietverti šādi Telpiskās attīstības perspektīvas elementi:

- apdzīvojuma struktūra un publisko pakalpojumu klāsts
- galvenie transporta koridori un infrastruktūra
- ražošanas un loģistikas teritorijas
- dabas teritoriju telpiskā struktūra
- ainaviski vērtīgās un kultūrvēsturiski nozīmīgās teritorijas
- prioritāri attīstāmās teritorijas

3.1. Apdzīvojuma struktūra un publisko pakalpojumu klāsts

[86] Telpiskās attīstības perspektīvā tiek noteikti attīstības centri un tajos pieejamo esošo un plānoto publisko pakalpojumu klāsts, balstoties uz nacionālā un reģionālā līmenī noteikto attīstības centru iedalījumu.

[87] Teritorijas harmoniskas un līdzsvarotas attīstības priekšnoteikums ir noteikto dažāda līmeņa attīstības centru savstarpējā mijiedarbība, kvalitatīvu atbilstošu pakalpojumu pieejamība un mūsdienīgas infrastruktūras attīstība.

[88] Papildus jau minētajam un ņemot vērā esošo ekonomiskās attīstības līmeni, infrastruktūru, cilvēkresursus, apbūves struktūru un to izvietojumu, sasniedzamību, kā arī pašvaldības stratēģiskos uzstādījumus, tiek izdalīti piecu līmeņu attīstības centri:

- nacionālas nozīmes attīstības centrs
- reģionālas nozīmes attīstības centri
- novada nozīmes attīstības centri
- vietējās nozīmes attīstības centri
- kopienas nozīmes attīstības centri

[89] Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2030 noteikts, ka nacionālas nozīmes attīstības centri ir lielākās pilsētas, kurās ir attīstīta rūpniecība, transports, sabiedriskie pakalpojumi un sociālā infrastruktūra. Nacionālas nozīmes attīstības centra statuss ir noteikts Rēzeknes valstspilsētai. Pilsētai arī turpmāk jāattīstās kā nacionālas un reģiona nozīmes administratīvo pakalpojumu sniegšanas un daudzveidīgu ekonomisko aktivitāšu centram, sniedzot gan reģiona, gan valsts līmeņa pakalpojumus.

3. kartoshēma. Apdzīvojuma struktūra un attīstības centri

Apdzīvota vieta – Pilsēta vai ciems	Attīstības centra līmenis	Raksturojums
Rēzeknes valstspilsēta	Nacionālas nozīmes attīstības centrs (1)	<p>Rēzeknes valstspilsēta, kurā atrodas Latgales reģiona un visas Latvijas ekonomikai nozīmīgi uzņēmumi un darbavietas, koncentrējušies daudzveidīgi un kvalitatīvi pakalpojumi, izglītības, kultūras, veselības aizsardzības, valsts un pašvaldības pārvaldes iestādes, pakalpojumu un dažāda veida funkcionālo saišu attīstībā – tā veidosies kā kultūras un izglītības, inovatīvās uzņēmējdarbības centrs.</p> <p>Sabiedriskais transports nodrošina gan pilsētas dažādo apkaimju saiknes ar pilsētas centru, gan saiknes ar galvaspilsētu Rīgu, nacionālas nozīmes centru – Daugavpils, reģionālas un vietējas nozīmes centriem Rēzeknes novadā, kā arī ar citām pilsētām un pašvaldībām.</p>
Viļānu pilsēta, Maltas ciems (plānota pilsēta)	Reģionālas nozīmes attīstības centrs (2)	<p>Reģionālas nozīmes attīstības centri ir pilsētas, kas ir nozīmīgi reģiona kultūras un/vai ražošanas centri ar attīstītu sociālo infrastruktūru un daudzveidīgiem pakalpojumiem.</p> <p>Viļānu pilsēta, kā reģionālas nozīmes centrs, stiprinās pilsētas nozīmi novadā. Viļānos jau šobrīd tiek nodrošinātas galvenās dzīvojamās, komercpakalpojumu un sabiedriskās funkcijas. Viļānu pilsētas teritorijas attīstība plānota ziemeļu virzienā, pievienojot esošo Jaunviļānu ciemu, kas tieši robežojas ar pilsētu un funkcionē kā pilsētas daļa jau šobrīd. Sabiedriskais transports savieno reģiona nozīmes centru ar pārējām novada apdzīvotajām vietām, kā arī ar citām pašvaldībām.</p> <p>Viļānu muiža nozīmīgs tūrisma un uzņēmējdarbības centrs, kurā notiek radošie vakari, dažādi kultūras pasākumi, meistarklases, gadatirgi un mākslas izstādes.</p> <p>Viļānu pilsētā ir pieejami dažādi pakalpojumi: izglītības, kultūras, veselības, sociālajā jomā, komunālie pakalpojumi (ūdensvads, kanalizācija, apkure), pasta, sabiedriskā transporta u.c. pakalpojumi. Pilsētas iedzīvotāji var atpūsties publiskās ārtelpas zaļajās teritorijās – parkos un skvēros, kā arī pilsētas teritorijā esošās Maltas upes krastmalās.</p> <p>Maltas ciemā jau šobrīd tiek nodrošinātas galvenās dzīvojamās, komercpakalpojumu un sabiedriskās funkcijas. Maltas ciems ir attīstāms līdzvērtīgi Viļānu pilsētai – gan pēc iedzīvotāju skaita un teritorijas, gan sniegto pakalpojumu klāsta. Ņemot vērā Maltas ciema ģeogrāfisko novietojumu, ciemā vai tā tuvumā attīstāmi rūpnieciskās ražošanas u.c. ar uzņēmējdarbības attīstību saistīti objekti.</p> <p>Reģiona nozīmes attīstības centros – Viļānu pilsētā un Maltas ciemā perspektīvā jāattīsta reģiona nozīmes attīstības centriem atbilstošs pakalpojumu klāsts. Darbojas valsts un pašvaldības vienotais klientu apkalpošanas centrs.</p>
Dricāni, Kaunata, Rogovka	Novada nozīmes attīstības centrs (3)	Lai veicinātu Rēzeknes novada teritorijas policentrisku un līdzsvarotu attīstību, kā novada nozīmes centri tiks attīstīti trīs lielie ciemi – Dricāni, Kaunata un Rogovka, kas teritoriāli

		atrodas pašvaldības teritorijas dažādās daļās pie transporta maģistrālēm, un ir nozīmīgi pakalpojumu centri apkārtējām lauku teritorijām. Šajos centros darbojas valsts un pašvaldības vienotais klientu apkalpošanas centrs, tiek piedāvāta vidusskolas izglītība, kultūras, veselības un komunālie pakalpojumi.
Audriņi, Adamova, Bekši, Bērzgale, Čornaja, Dekšāres, Feimaņi, Gaigalava, Gornica, Ilzeskalns, Lendži, Lipuški, Luiža, Lūznava, Nagļi, Ozolmuiža, Puša, Radopole, Rikava, Sakstagals, Sondori – Šķeneva, Sprūževa, Stoļerova, Strupļi, Strūžāni (Stružānu pag.)	Vietējas nozīmes attīstības centrs (25)	Vietējas nozīmes attīstības centri tiek noteikti, lai nodrošinātu pamatpakalpojumu pieejamību pēc iespējas tuvāk iedzīvotājiem. Tie ir ciemi, kuru funkcijas un apkalpes zona ir nozīmīga plašākā lauku teritorijā. Šajos ciemos šobrīd ir pieejams ierobežots skaits pakalpojumu. Perspektīvā šajās teritorijās klātienē pieejamo pakalpojumu skaits būs ierobežots (ciemos izvietoti galvenokārt mājokļi un piemājas saimniecības), tādēļ ļoti būtiski ir šo ciemu iedzīvotājiem nodrošināt sabiedriskā transporta pieejamību un saikni ar Rēzeknes valstspilsētu un reģiona nozīmes centriem, vai novada nozīmes centriem, kā arī nodrošināt iespēju pilnvērtīgi izmantot pašvaldības piedāvātos e-pakalpojumus.
Aļņi, Ciskādi, Dekteri, Djogi, Dubuļi, Greiškāni, Iugulova, Janopole, Jaunviļāni, Jaunie Čāči, Kruki, Krupi, Lielie Dreizi, Pleikšņi, Prezma, Ratnieki, Rogovki – Štikāni, Rosica, Strūžāni (Gaigalavas pag.), Tiskādi, Uljanova, Vecružina, Vecsozna, Vertukšne, Zosna, Žogotas – Rasnupļi	Kopienas nozīmes attīstības centrs – ciems (26)	Lai nodrošinātu pamatpakalpojumu pieejamību pēc iespējas tuvāk iedzīvotāju dzīvesvietai, kā kopienas nozīmes attīstības centri tiek noteikti 26 ciemi. Daļā šo ciemu šobrīd ir pieejams ierobežots skaits pakalpojumu. Perspektīvā šajās teritorijās klātienē pieejamo pakalpojumu skaits būs minimāls, tādēļ būtiski ir šo ciemu iedzīvotājiem nodrošināt sabiedriskā transporta pieejamību un saikni ar Rēzeknes valstspilsētu un reģiona nozīmes centriem, vai novada nozīmes centriem. Darbojas iedzīvotāju biedrības, kas aktualizē kopienas iedzīvotāju vajadzības un intereses, veicina kopienas kultūras dzīves attīstību, palīdz attīstīt kopienas nozīmes centru atbilstoši to iedzīvotāju vajadzībām. Biedrības līdzdarbojās un iesaista iedzīvotājus dažādos projektos un pasākumos, kopienas nozīmes attīstības centru – ciemu attīstībai. Iedzīvotāju biedrības ir pamats spēcīgas kopienas nozīmes attīstības centra pamatā.
Pārējās apdzīvotās vietas	Mazciemi, viensētu grupas, viensētas	Atbalstāma viensētu un viensētu grupu attīstība lauku teritorijās.

[90] Latgales stratēģijā 2030 ir noteikts, ka lauku teritorijās dzīvojošajiem cilvēkiem ir nodrošināta reģiona iekšējā sasniedzamība – no jebkuras teritorijas 30 minūšu laikā ir sasniedzams reģiona nozīmes centrs un 45 minūšu laikā – nacionālas nozīmes centrs. Noteiktais nacionālas, reģionālas un vietējas nozīmes attīstības centru ģeogrāfiskais izvietojums nodrošinās vienmērīgu novada teritorijas sasniedzamību un pakalpojumu pieejamību. Attīstot abus reģionālas nozīmes centrus Rēzeknes novadā, tiks izpildīts Latgales

plānošanas reģiona IAS noteiktais, ka lauku teritorijā dzīvojošajiem cilvēkiem ir jānodrošina reģiona iekšējā sasniedzamība – no jebkuras teritorijas 30 minūšu laikā ir sasniedzams reģiona nozīmes centrs un 45 minūšu laikā – nacionālas nozīmes centrs. Rēzeknes valstspilsēta, Viļānu pilsēta un Maltas ciems ģeogrāfiski ir izvietoti ~20/30 km attālumā viens no otra, veidojot nosacītu vienādmalu trijstūri uz rietumiem no Rēzeknes. Līdz ar to, šo centru savstarpējā sasniedzamība ir līdz 30 minūtēm (ar autotransportu). Savukārt noteiktie novada nozīmes centri izvietoti uz ziemeļiem un dienvidaustrumiem ~20/30 km no Rēzeknes, nodrošinot pakalpojumu pieejamību attālākajās novada teritorijās. Nacionālas nozīmes centrs – Rēzeknes valstspilsēta, ir sasniedzama 45 minūšu (ar autotransportu) laikā no visas Rēzeknes novada teritorijas.

Apdzīvotuma struktūra Rēzeknes novadā

Apdzīvotuma struktūru Rēzeknes novadā arī turpmāk veidos pilsētas, ciemi, mazciemi un viensētu grupas. Rēzeknes novads veidojas kā nozīmīgs Latgales kultūrvides atpazīstamības centrs. Jāveicina Latgales tradicionālās apdzīvotuma struktūras saglabāšana un attīstība, nezaudējot šo vietu vēsturisko attīstību, mērķtiecīgi izceļot savdabību un rosinot identitāti. Atbalstāma lauku sētu (mazciemu, viensētu grupu un viensētu) saglabāšana bez ainavā dominējošiem un disharmonējošiem objektiem, uzturot dzīvu raksturīgo kultūrainavu un tradīcijas, tādējādi palielinot arī lauku sētu nozīmību tūrisma attīstībā.

- [91] Līdz ar 2021.gada administratīvi teritoriālās reformas rezultātiem, Rēzeknes novadā ir iekļauts līdzšinējais Viļānu novads ar Viļānu pilsētu, kas līdz 01.07.2021. bija Viļānu novada administratīvais centrs. Bet līdz 01.07.2021. Rēzeknes novada ražošanas un loģistikas centrs un lielākā apdzīvotā vieta bija Maltas ciems, kas attiecīgi arī nodrošināja novada nozīmes attīstības centra funkcijas.
- [92] Reģionālas nozīmes attīstības centri ir pilsētas, kas ir nozīmīgi reģiona kultūras un/vai ražošanas centri ar attīstītu sociālo infrastruktūru un daudzveidīgiem pakalpojumiem. Tās ir teritorijas, kurās esošie resursi dod būtisku sociālekonomisko attīstības ietekmi uz novadu kopumā.
- [93] Kā reģionālas nozīmes attīstības centri Rēzeknes novadā noteikti Viļānu pilsēta un Maltas ciems, kas savā līdzšinējā attīstībā ir izveidojušies kā savstarpēji līdzvērtīgi novada līmeņa ekonomiskās attīstības, apdzīvotuma, pārvaldes un pakalpojumu centri, ar potenciālu perspektīvā kļūt arī par reģionālas nozīmes centriem. Pieaugot ekonomiskajām aktivitātēm un iedzīvotāju skaitam Maltas ciemā, nākotnē Malta var iegūt pilsētas statusu.
- [94] Novada nozīmes attīstības centri, Dricāni, Kaunata un Rogovka, ir ar būtisku lomu apkārtējo teritoriju apkalpē un attīstības potenciālu. Arī nākotnē jāstiprina novada nozīmes centru funkcijas, turpinot attīstīt dažāda veida mājokļus, daudzveidīgus izglītības, kultūras, sadzīves u.c. pakalpojumus, kā arī videi un iedzīvotājiem draudzīgas ražošanas un loģistikas teritorijas, modernu tehnisko infrastruktūru.
- [95] Divi reģionālas nozīmes (Viļānu pilsēta un Maltas ciems) un trīs novada nozīmes attīstības centri (Dricāni, Kaunata, Rogovka) ir koncentrētas publisko pakalpojumu saņemšanas vietas Rēzeknes novadā. Pašreizējā situācijā un arī perspektīvā attīstības centru un pakalpojumu struktūra Rēzeknes novadā veidojama pēc policentriskā attīstības modeļa, t.i., pēc iespējas ilgākā laikā saglabājot esošo un uzlabojot pakalpojumu pieejamību ne tikai Viļānu pilsētā un Maltas ciemā, bet arī novada nozīmes attīstības centros, tādējādi nodrošinot teritoriāli vienmērīgu pakalpojumu pieejamību visā novada teritorijā un visiem novada iedzīvotājiem.
- [96] Rēzeknes novadā ir noteikts 25 vietējas nozīmes centrs – esoši ciemi. Vietējās nozīmes attīstības centriem ir neatsverama loma apkārtējo lauku teritoriju pārvaldē un apkalpē. Nodrošinot minimālo pakalpojumu un

labiekārtojuma līmeni visos vietējās nozīmes centros, katras apdzīvotās vietas attīstībai nepieciešami individuāli risinājumi. Ilgtermiņa mērķis vietējas nozīmes attīstības centriem – *nodrošināt lauku apdzīvojuma saglabāšanu un identitāti un pamata pakalpojumu pieejamību (Latvija2030)*.

[97] Kā kopienas nozīmes attīstības centri attīstāmi pārējie 26 ciemi, kuriem teritorijas plānojumos noteikts ciema statuss un robežas, taču tie nav identificēti kā vietējas nozīmes attīstības centri. Tiem ir vēsturiski veidojusies loma pagastu daļu attīstībā un apkalpē (piemēram, bijušie pagastu centri vai tajos tikuši izvietoti specializēti ražošanas vai pakalpojumu objekti). Daļā šo ciemu ir blīvas apbūves teritorijas, nepieciešams labiekārtojums, ceļu infrastruktūras uzlabošana, sabiedriskā transporta pieejamība un aktīva vietējo kopienu sabiedriskā dzīve.

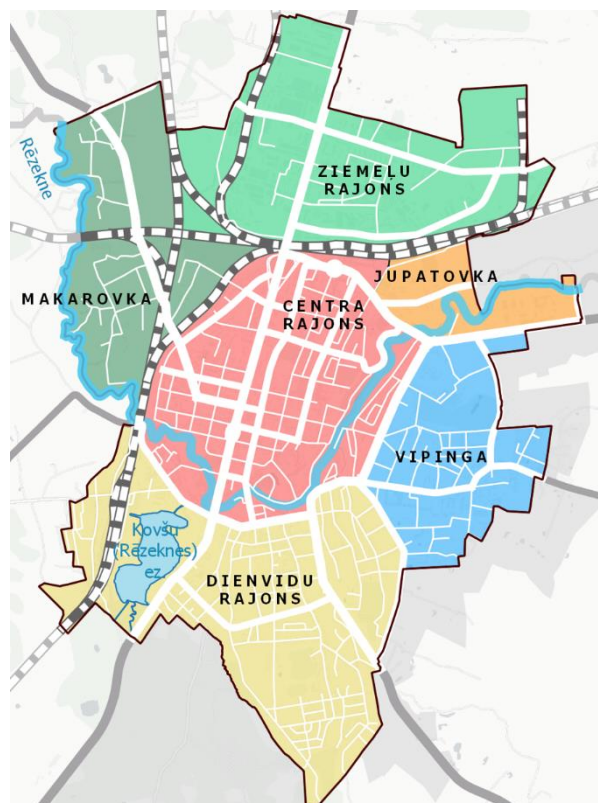
[98] Rēzeknes aglomerācijas teritorija ap Rēzeknes valstspilsētu – teritorija, kas ir funkcionāli saistīta ar pilsētas tuvo apkārtni – piepilsētas ciemiem un ražošanas uzņēmumiem Rēzeknes novadā. Rēzeknes valstspilsēta sadarbībā ar Rēzeknes novadu attīsta piepilsētas saites un risina piepilsētas teritoriju apsaimniekošanu un attīstību.

Rēzeknes valstspilsētas apkaimes

Rēzeknes valstspilsētā attīstoties gan apdzīvojumam, gan ražošanas teritorijām, ir izveidojušās sešas apkaimes, ietverot Centra rajona apkaimi. Tās ir – Centra rajons, Dienvidu rajons, Vipīnga, Jupatovka, Ziemeļu rajons un Makarovka.

[99] Nosakot apkaimes, mērķis ir radīt priekšnoteikumus līdzsvarotas sociāli – ekonomiskās un telpiskās politikas ieviešanai Rēzeknes valstspilsētas administratīvajā teritorijā, kas nodrošina dzīvi pilsētvidē ar kvalitatīviem dzīvojamajiem rajoniem (apkaimēm), un tam pakārtotiem uzdevumiem: nodrošināt pilsētas teritoriju racionālu un ilgtspējīgas attīstības principiem atbilstošu izmantošanu, uzlabot dzīvojamo rajonu (apkaimju) estētiskās un sociālās vides kvalitāti.

[100] Rēzeknes valstspilsētas centru veido vecākā pilsētas daļa (Rēzeknes upes un Latgales ielas apkārtnē) un jaunais centrs, kas veidojies XIX gadsimta vidū ap Sanktpēterburgas - Varšavas ceļu (Atbrīvošanas aleju), 18.novembra ielu un Latgales ielu. Centra teritorija attīstījusies kā jauktas izmantošanas telpa, aptverot mājokļu, darījumu un pakalpojumu funkcijas. Ņemot vērā centra teritorijas aptvērto nozīmīgo kultūrvēsturisko mantojumu, šī teritorija atspoguļo pilsētas identitāti, vienlaikus nepazaudējot tās lomu reprezentācijā, kultūras un tūrisma jomā.

4. kartoshēma. Apkaimes Rēzeknes valstspilsētā

[101] Jaukta pilsētas apbūve koncentrēta Centra rajons, starp dzelzceļiem un Rēzeknes upi, ir visintensīvāk apbūvēts. Tas veido pilsētas dzīves pamatu – telpu dzīvošanai, ikdienas pakalpojumiem, uzņēmējdarbībai.

[102] Savrupmāju apbūve galvenokārt ir attīstīta pilsētas Dienvidu rajonā, Vipingas apkaimē un Makarovkas apkaimes daļā, bet daudzstāvu dzīvojamā apbūve ir attīstīta galvenokārt Ziemeļu rajonā.

[103] Rūpnieciskās ražošanas teritorijas galvenokārt ir izvietotas Ziemeļu rajonā un Jupatovkas un Makarovkas apkaimēs. Nozīmīgākā rekreācijas un dabas teritorijas – Kovšu (Rēzeknes) ezers un tā apkārtnē, atrodas Dienvidu rajonā.

Publiskie pakalpojumi

[104] Katram attīstības centram tiek noteikts pieejamo un plānojamo pakalpojumu apjoms jeb pakalpojumu grozs, ko nosaka tā esošais ekonomiskais attīstības līmenis, infrastruktūra, cilvēkresursi, to izvietojums un sasniedzamība (esošo un plānoto pakalpojumu grozs Rēzeknes valstspilsētā un Rēzeknes novada attīstības centros – skat. Stratēģijas 2035 1., 2. pielikumā).

[105] Stratēģijas 2035 1. un 2. pielikumā apkopota informācija par esošajiem publiskajiem pakalpojumiem un plānotajiem publiskajiem pakalpojumiem gan Rēzeknes valstspilsētā, gan Viļānu pilsētā un Maltas ciemā, gan novada attīstības centros (ciemos). Pielikumos nav iekļauti šobrīd pieejamie e-pakalpojumi, jo tie ir pieejami visā teritorijā, neatkarīgi no dzīves vai darba vietas.

[106] Lai nodrošinātu publisko pakalpojumu pieejamību iedzīvotājiem, pašvaldības uztur pašvaldības pārziņā esošos ceļus, veic atsevišķu iedzīvotāju grupu pārvadājumus, sekmē elektronisko sakaru pieejamību un digitalizāciju, un organizē publiskos pakalpojumus, saskaņā ar pašvaldības noteiktajām funkcijām.

3.1.1. VADLĪNIJAS Rēzeknes valstspilsētas apdzīvojuma struktūras plānošanai

- Atbalstāmi pasākumi vides kvalitātes uzlabošanai, vienlaikus attīstot teritoriju aktīvās atpūtas, izziņas un veselīga dzīvesveida popularizēšanai.
- Atbalstāmi pasākumi publiskās ārtelpas labiekārtojuma pilnveidošanai, t.sk. apgaismojumu, bērnu rotaļu laukumus, autobusu pieturvietas u.c.
- Atbalstāma parku, apstādījumu, ūdensmalu u.c. publisko teritoriju kvalitatīvas infrastruktūras un pieejamības nodrošināšana, jaunu zaļo teritoriju veidošana, it īpaši pilsētas centrālajā daļā (tiek veidoti koku stādījumi, apzaļumoti daudzstāvu dzīvojamo ēku iekšpagalmi, ierīkoti skvēri un zaļās zonas).
- Atbalstāma brīvā laika pavadīšanas publiskās telpas, gājēju un velo infrastruktūras attīstība, vienlaikus saglabājot esošo arhitektoniski izteiksmīgo apbūvi, piekļuvi labiekārtotām dabas teritorijām pilsētā un nodrošinot ērtu piepilsētas teritorijas sasniedzamību.
- Atbalstāmi pasākumi dzīvojamās un publiskās apbūves aizsardzībai pret troksni, smakām, vibrāciju un citu vides piesārņojumu. Nav atbalstāma dzīves vides pasliktināšanās trokšņa, smakas vai cita piesārņojuma dēļ.
- Atbalstāma atkritumu apsaimniekošanas sistēmas attīstība pieejamākām un plašākām sadzīves atkritumu šķirošanas iespējām.

- Atbalstāmi pasākumi dzīvojamo un publisko ēku energoefektivitātes paaugstināšanai.
- Dzīvojamās apbūves un industriālo zonu / ražošanas teritoriju sadures vietās, jārod mūsdienīgi un videi draudzīgi ilgtspējīgi risinājumi. Sabalansējot visas attīstības jomas, plānot esošās vides kvalitātes uzlabošanu.
- Zemes izmantošanai vajadzētu līdzsvarot pilsētas blīvumu, dodot priekšroku zaļajai un zilajai infrastruktūrai, lai palielinātu pilsētas bioloģisko daudzveidību un nodrošinātu klimatneitrālu, noturīgu un videi nekaitīgu pilsētu attīstību, kā arī uzlabotu gaisa kvalitāti.
- Arī turpmāk ir atbalstāma Rēzeknes valstspilsētas ciešākas sadarbības veidošana ar Rēzeknes novadu Rēzeknes valstspilsētas aglomerācijas teritorijā, realizējot ar dzīves vides kvalitātes paaugstināšanu saistītu sadarbības projektu attīstību valstspilsētas aglomerācijas teritorijā.

3.1.2. VADLĪNIJAS Rēzeknes novada apdzīvoto vietu attīstībai

- Plānošanas dokumentiem jābūt policentrisku un līdzsvarotu apdzīvojuma struktūru veicinošiem, ņemot vērā pieejamos resursus un to potenciālu, kā arī sekmējot lauku teritoriju un pilsētu savstarpējo sadarbību un mijiedarbību, pozitīvi ietekmējot uzņēmējdarbības aktivitāti, nodarbinātību un dzīves vides kvalitāti.
- Vēsturiski apdzīvotajām vietām, kurām raksturīgs lauku telpas apdzīvojums, saglabāt un izcelt to vēsturiskos nosaukumus, nezaudējot šo vietu vēsturisko attīstību un vietas identitāti. Saglabāt iedzīvotājiem vietas piederības sajūtu.
- Izvērtēt un nepieciešamības gadījumā pārskatīt pilsētas un ciemu teritoriju robežas un apdzīvoto vietu statusu.
- Īstenot pasākumus publiskās ārtelpas labiekārtojuma pilnveidošanai, kā arī attīstīt brīvā laika pavadīšanas iespējas publiskās telpās, attīstīt gājēju un velo infrastruktūru.
- Veidot atpazīstamus un baudāmus pilsētas, ciemu, mazciemu un citu funkcionāli nozīmīgu vietu tēlus. Uzlabot dzīves un investīciju vides kvalitāti, nodrošinot pievilcīgu vidi novada iedzīvotājiem un tūristiem, kā arī investīciju vidi – investoriem, sekmējot gan mājokļu, gan tūrisma un atpūtas pakalpojumu, gan ražošanas nozares attīstību.
- Pilsētas, ciemu un mazciemu teritorijās attīstīt pašvaldības dzīvojamo fondu un publisko infrastruktūru. Veicināt jaunu mājokļu būvniecību, kā arī vasarnīcu un dārza māju apbūves teritoriju transformēšanu par pastāvīgu dzīvojamo māju apbūvi, attīstot ceļu/ielu tīklu kopā ar inženierkomunikāciju tīklu un ieviešot atkritumu apsaimniekošanu.
- Īstenot pasākumus dzīvojamās un publiskās apbūves aizsardzībai pret troksni, smakām, vibrāciju un citu vides piesārņojumu.
- Atbalstīt dzīvojamo un publisko ēku energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumus.
- Pilnveidot klientu apkalpošanas centru tīklu, lai nodrošinātu klātienes pakalpojumu vienmērīgu pieejamību un vienotu pakalpojumu kopumu ikkatrā centrā.
- Apzināt iedzīvotāju vajadzības, organizēt publiskas diskusijas un apspriest apdzīvotās vietas attīstības perspektīvu, risināmos jautājumus.
- Atbalstīt viedo ciemu koncepcijas attīstību visā novada teritorijā.
- Veicināt pilsētas, ciemu un mazciemu vai to daļu atsevišķu attīstības plānu (tematisko plānojumu, ciemu attīstības plānu u.tml.) izstrādi, detalizējot to perspektīvo specializāciju, attīstību un prioritāri ieguldāmos finansiālos līdzekļus.

- Veicināt pakalpojumu mobilitāti un digitalitāti, lai pakalpojumu pieejamība kļūtu neatkarīga no iedzīvotāju skaita teritorijā, no atrašanās vietas un speciālistu darba laika.
- Teritorijas plānojumā izvirzīt nosacījumus alternatīvo energoapgādes objektu izvietojumam novada teritorijā.
- Veicināt centralizēto ūdensapgādes, kanalizācijas un siltumapgādes tīklu plašāku izmantošanu, izmantojot vides resursus taupošas tehnoloģijas. Vietās, kur izplatītas decentralizētās sistēmas, nodrošināt to apsaimniekošanu.
- Plānojot apdzīvoto vietu inženiertehnisko nodrošinājumu, atbalstīt inovatīvas, videi draudzīgas un energoresursus taupošas tehnoloģijas un risinājumus.
- Sekmēt esošās infrastruktūras, neizmantoto ēku un degradēto teritoriju sakārtošanu, vienlaikus rosinot to revitalizāciju.
- Nodrošināt kvalitatīvu transporta infrastruktūru ikvienam tā lietotājam pilnvērtīgas sasaistes nodrošināšanai starp Rēzeknes valstspilsētu un Rēzeknes novada reģionālās, novada, vietējās nozīmes un kopienu attīstības centriem.
- Pilnveidot atkritumu apsaimniekošanas sistēmas attīstību pieejamākām un plašākām sadzīves atkritumu šķirošanas iespējām.

3.2. Galvenie transporta koridori un infrastruktūra

Būtisks teritorijas attīstības priekšnoteikums ir iekšējās un ārējās sasniedzamības nodrošināšana. Sabalansēta, mūsdienīga un videi draudzīga transporta infrastruktūra, tajā skaitā sakaru sistēmu nodrošinājums un sabiedriskais transports, ietverot dzelzceļu, autoceļu tīklu, gājēju un velo satiksmes infrastruktūru, veicina dzīves kvalitātes celšanos, uzņēmējdarbības aktivizēšanos ražošanas, loģistikas, tūrisma, pakalpojumu un citās jomās, sekmē investīciju palielināšanos.

- [107] Mūsdienīga transporta sistēma ir viens no pamatelementiem kvalitatīvas dzīves vides nodrošināšanai un ekonomiskās darbības attīstībai. Efektīvas, elastīgas un drošas transporta infrastruktūras nodrošināšana tiek uzskatīta par obligātu priekšnosacījumu novada teritorijas ekonomiskajai attīstībai. Jebkuras pašvaldības viens no attīstības veicināšanas faktoriem ir sasniedzamība, un tās nodrošināšanā galvenā loma ir autoceļiem un dzelzceļiem.
- [108] Esošais autoceļu un dzelzceļa tīkls ir lielā mērā pietiekams, taču nepieciešams paaugstināt tā kvalitāti, tādējādi attīstot pilsētu un lauku teritoriju sasniedzamību.
- [109] Abu pašvaldību attīstības interesēs ir ne tikai saglabāt, atjaunot un pilnvērtīgi izmantot esošo transporta sistēmu un infrastruktūru, bet arī rosināt tās pārdomātu pilnveidošanu visu attīstības centru ērtai sasniegšanai. Kvalitatīva apdzīvoto vietu un pakalpojumu sasniedzamība sekmē uzņēmējdarbības attīstību, esošo iedzīvotāju noturēšanu un jaunu piesaisti.
- [110] Pašvaldībās attīstāma zaļo un viedo risinājumu ieviešana transporta infrastruktūras vadībā, drošības risinājumos un prioritāro teritoriju attīstībā. Vienlaicīgi jānodrošina videi draudzīgu un energoefektīvu risinājumu izmantošana inženiertehniskās infrastruktūras attīstībā, lai samazinātu vides piesārņojumu un izmaksas.

- [111] Satiksmes infrastruktūras būtiskākie elementi (un to saistītā infrastruktūra) ir:
- starptautiskie Eiropas nozīmes autoceļi un TEN-T tīkla ceļi
 - stratēģiskās nozīmes dzelzceļa līnijas Rīga – Maskava un Sanktpēterburga – Varšava
 - valsts galvenie autoceļi (t. sk. Rēzeknes apvedceļš), kas veido savienojumu ar Latvijas galvaspilsētu Rīgu, Igaunijas un Lietuvas Republikām
 - valsts reģionālas nozīmes autoceļi, kas veido savstarpējās saites ar Vidzemes un Latgales nacionālajiem un reģiona nozīmes attīstības centriem
 - pašvaldības autoceļi un ielas, valsts vietējie autoceļi, kas nodrošina arī atsevišķu apdzīvoto vietu sasniedzamību
 - velosipēdu un gājēju ceļi

Transporta koridori

- [112] Valsts reģionālais autoceļš P36 Rēzekne – Gulbene un plānotais Rēzeknes dienvidu apvedceļš (A15) Stratēģijā 2035 ir noteikti kā plānotie nacionālas nozīmes transporta koridori. Ceļš šķērso Rēzeknes pilsētu un Rēzeknes, Balvu, un Gulbenes novadus, un ir galvenais ceļš no Rēzeknes virzienā uz Igauniju. Arī “Balvu novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas no 2022.gada” telpiskās attīstības perspektīvā autoceļš P36 noteikts kā nacionālas nozīmes transporta koridors.
- [113] Kā reģionālas nozīmes transporta koridori ir noteikti valsts reģionālas nozīmes autoceļi, kas savieno Viļānus un Maltu, Maltu un Kaunatu, kā arī Rēzekni un Maltu ar Dagdu, bet Viļānus ar Preiļiem.
- [114] Kā novada nozīmes transporta koridori ir noteikti valsts vietējas nozīmes un pašvaldības autoceļi, kas savieno dažādu līmeņu attīstības centrus.

▲ *Tesla Supercharger uzlādes stacija, Rēzekne. Avots: uzladets.lv*

▲ *Starppilsētu autobusu satiksme. Avots: lpr.gov.lv*

5. kartoshēma. Nacionālas, reģionālas un novada nozīmes transporta koridori, mobilitātes centri un mobilitātes punkti

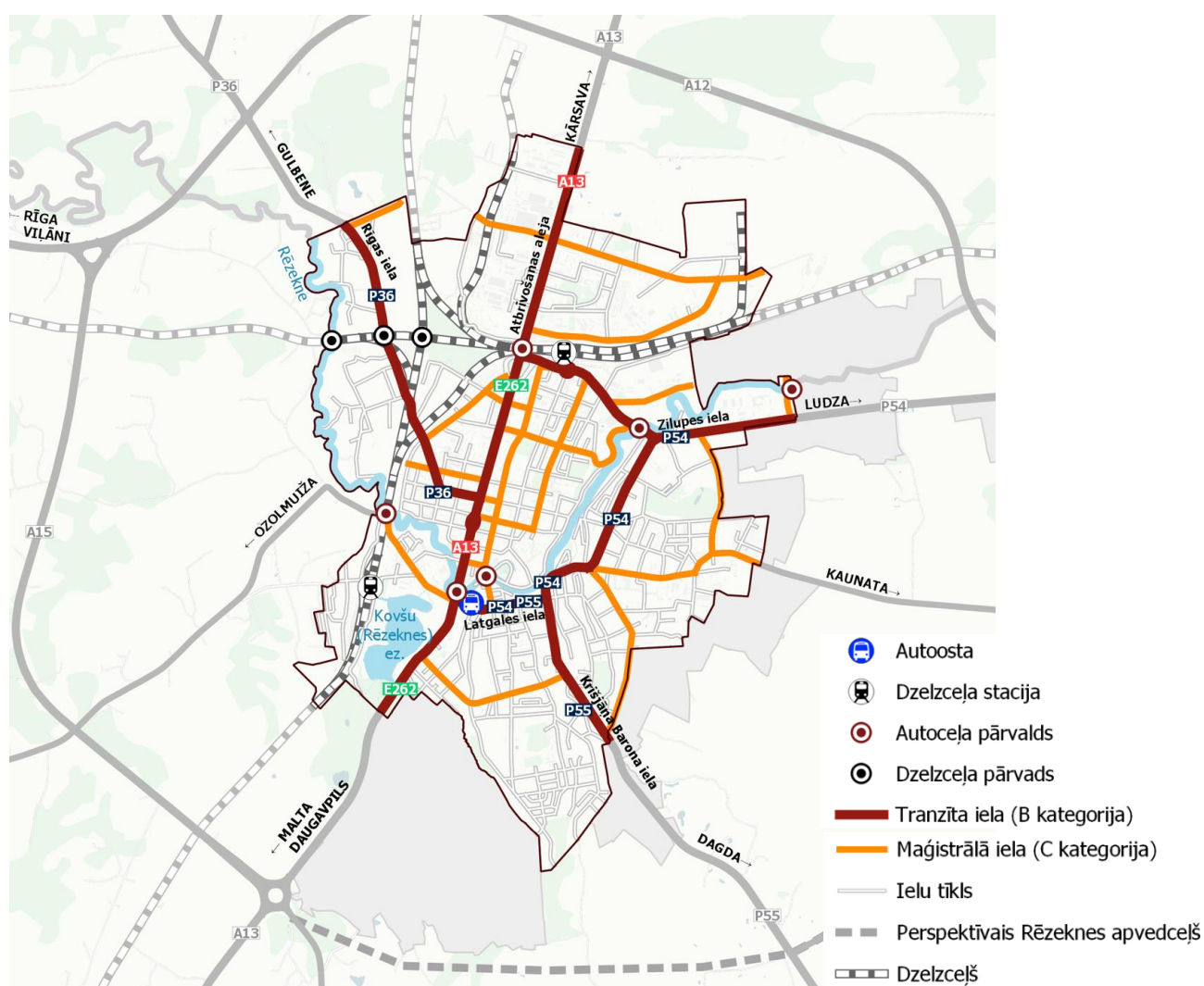
Transporta infrastruktūra Rēzeknes valstspilsētā

[115] Rēzeknes valstspilsētas attīstībai nozīmīgākie satiksmes infrastruktūras elementi, kas cieši saistīti arī ar Rēzeknes novada transporta infrastruktūru, ir:

- pašvaldības ielas, kas nodrošina pilsētas atsevišķo apkaimju un vietu sasniedzamību
- Rēzeknes autoosta, sabiedriskā transporta maršruti un pieturvietas
- esošie un perspektīvie transporta mezgli un pārvadi
- stratēģiskas nozīmes dzelzceļa līnijas, kas veido tranzīta koridorus un nodrošina kravu un pasažieru pārvadājumus
- velosipēdistu un gājēju ceļi

[116] Autotransporta kustības novirzīšanai no Rēzeknes valstspilsētas centra darbojas „mazais loks”, tranzīta plūsma tiek novirzīta pa Rēzeknes apvedceļu. Galvenās pilsētas transporta artērijas ir Atbrīvošanas aleja un Rīgas iela. Tām pakārtotās transporta maģistrāles ir Zilupes iela un Krišjāņa Barona iela.

6. kartoshēma. Transporta infrastruktūra Rēzeknes valstspilsētā

Mobilitāte

- [117] Rēzeknes valstspilsētā arī turpmāk ir attīstāms reģionālas nozīmes mobilitātes centrs, nodrošinot nepieciešamās saiknes gan ar galvaspilsētu Rīgu, gan ar citām Latvijas pilsētām un reģioniem. Reģionālas nozīmes mobilitātes centrs nodrošina saiknes starp dažādiem sabiedriskā transporta veidiem (autobuss (arī starppilsētu) un vilciens). Centrā ir nodrošinātas autostāvvietas, elektrouzlādes iespējas, velosipēdu novietnes.
- [118] Ņemot vērā Viļānu pilsētā jau esošo sabiedriskā transporta infrastruktūru (dzelzceļa stacija un autoosta) un saiknes ar Rīgu, Rēzekni un citām pilsētām, Viļānu pilsētā ir attīstāms reģionālas nozīmes mobilitātes centrs. Arī Maltas ciemā ir izveidota sabiedriskā transporta infrastruktūra, un ir potenciāls to attīstīt, saglabājot un uzlabojot saiknes ar Rēzekni, Daugavpili, Viļāniem un citām pilsētām. Līdz ar to, arī Maltas ciemā ir attīstāms reģionālas nozīmes mobilitātes centrs.
- [119] Mobilitātes punktu izvietojumam būtiska ir piekļuve, gan esoša, gan plānota velo infrastruktūra, sabiedriskais transports. Mobilitātes punktu iedalījums balstās uz esošo un plānoto transportu tīklu katrā no mobilitātes punktu veidiem.
- [120] Rēzeknes valstspilsētas centrā jānodrošina iespēja veikt transporta veida maiņu no privātā autotransporta uz sabiedrisko vai velo transportu, vai ērta pārvietošanās ar kājām, attīstot arī vietējas nozīmes mobilitātes un mikromobilitātes punktus.
- [121] Vietējas nozīmes mobilitātes punkts nodrošina saikni galvenokārt ar reģionālas nozīmes mobilitātes centriem (pieejams vietējais vai reģionālais sabiedriskais transports, autostāvvietas, u.c.). Kā vietējas nozīmes mobilitātes punkts ir noteikti novada nozīmes attīstības centri Dricāni, Kaunata un Rogovka.
- [122] Mikromobilitātes punktus var izvietot pie biroju centriem, daudzdzīvokļu dzīvojamām ēkām, svarīgu kultūras vai rekreācijas objektu tuvumā. Mikromobilitātes punktos nodrošina, piemēram, velosipēdu novietnes, WiFi, koplietošanas automobiļus, velosipēdu un/vai elektrisko skrejriteņu nomu, transportlīdzekļa elektrouzlādes iespējas, skolēnu autobusa maršruta pieturvietas (galapunkti), u.tml. Mikromobilitātes punkti veicina velosipēdu infrastruktūras attīstību.

▲ Kovšu ezera parka labiekārtojums, Rēzekne. Avots: rezekne.lv

▲ EuroVelo 11 velo maršruts Rēzeknes novadā. Avots: rezekne.lv

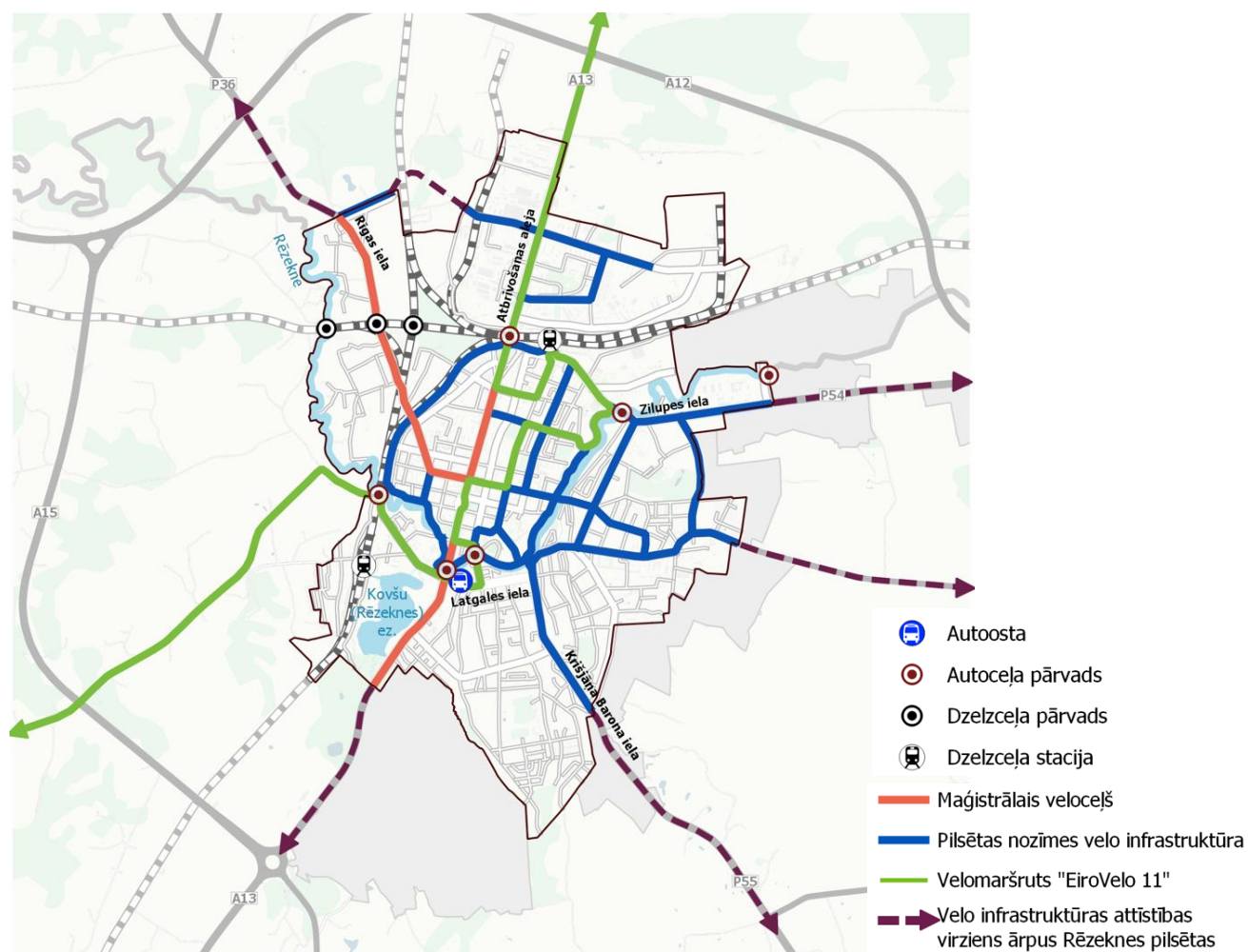
7. kartoshēma. Mobilitātes centri un punkti, Rēzeknes novada veloinfrastruktūras attīstības virzieni

Velo infrastruktūra

- [123] Rēzeknes novada un Rēzeknes valstspilsētas teritoriju šķērso starptautiskas nozīmes velomaršruts “EiroVelo 11”. “EuroVelo 11” maršruts Eiropā ved no Atēnām dienvidos uz Ziemeļu galējo punktu Nordkapu Norvēģijā. Tūrisma attīstības veicināšanai gan Rēzeknes valstspilsētā, gan Rēzeknes novadā nepieciešams attīstīt un sakārtot starptautiskas nozīmes velomaršrutu – “EiroVelo 11”.
- [124] Rēzeknes novadā primāri jāattīsta nepieciešamā veloinfrastruktūra reģionālās un vietējās nozīmes mobilitātes centru un punktu sasniedzamības uzlabošanai no tuvākajām apdzīvotajām vietām 5-10 km attālumā, gan velomaršruti ainaviski un kultūrvēsturiski vērtīgo teritoriju sasniedzamībai.
- [125] Rēzeknes valstspilsētas satiksmes infrastruktūras viens no būtiskākajiem uzdevumiem ir veikt izmaiņas, lai mazinātu autotransporta lomu pilsētas centrā un dot vietu gājēju un velosatiksmi. Gājēju un velosatiksmes infrastruktūra tiek attīstīta, vienlaikus uzlabojot publiskās ārtelpas kvalitāti.
- [126] Rēzeknes valstspilsētā primāri jāattīsta maģistrālie velosipēdu ceļi un pilsētas nozīmes velo infrastruktūra (velosipēdu ceļi, velojoslās, velo maršruti), tādējādi nodrošinot alternatīvus pārvietošanās veidus un aktīvu dzīvesveidu pilsētniekiem. Sadarbībā ar Rēzeknes novadu veicināma gājēju un velosatiksmes infrastruktūras attīstība pilsētas nomalēs un piepilsētā.

8. kartoshēma. Velo infrastruktūra Rēzeknes valstspilsētā

3.2.1. VADLĪNIJAS transporta infrastruktūras attīstības plānošanai Rēzeknes valstspilsētā

- Atbalstāma visaptverošas, kvalitatīvas, pilsētvidē integrētas un videi draudzīgas transporta infrastruktūras attīstība, kas nodrošina teritoriāli vienmērīgu sasniedzamību un kvalitatīvu, ilgtspējīgu iekšējo mobilitāti.
- Atbalstāma reģionālas nozīmes mobilitātes centra, vietējas nozīmes mobilitātes punktu un mikromobilitātes punktu attīstība valstspilsētā.
- Atbalstāma gājēju un velosatiksmes infrastruktūras attīstība un velotransporta plašāka izmantošana pilsētas iekšējai, kā arī piepilsētas teritoriju un lauku teritoriju sasniedzamībai, tādējādi ikdienas mobilitātē rosinot izmantot videi draudzīgus pārvietošanās veidus.
- Atbalstāma videi draudzīgu elektrotransporta līdzekļu un nepieciešamās infrastruktūras attīstība pilsētā.
- Atbalstāma turpmākā videi draudzīgu risinājumu ieviešana ielu apgaismojumā.
- Atbalstāma dzelzceļa infrastruktūras, kā sabiedriskā transporta mugurkaula, saglabāšana un attīstība, veidojot multimodālu transporta mezglu pie dzelzceļa stacijas Rēzekne II, savienojot autoostu, pilsētas sabiedrisko transportu, drošu velosipēdu novietni, palielinot sabiedriskā transporta lomu ikdienas mobilitātē. Būtiska ir dzelzceļa staciju modernizēšana, kur uzbūvēti paaugstinātie peroni un nodrošinātas vides pieejamības prasības.
- Atbalstāma videi draudzīgas dzelzceļa infrastruktūras attīstība tranzīta pakalpojumu konkurētspējas paaugstināšanai, loģistikas un transporta pakalpojumu attīstībai pilsētā.
- Atbalstāma autokravas tranzīta novirzīšana ārpus pilsētas centra, t.sk. pa perspektīvo Rēzeknes Dienvidu apvedceļu.
- Atbalstāma digitalizācijas un jauno tehnoloģu ieviešana drošības un drošuma nodrošināšanā transporta infrastruktūrā pilsētā.

3.2.2. VADLĪNIJAS transporta infrastruktūras attīstības plānošanai Rēzeknes novadā

- Rosināt vienotas un savstarpēji saistītas transporta sistēmas attīstību, balstoties uz racionālu ceļu un ielu tīklu, veicinot attīstības centru un lauku teritoriju sasniedzamību pa kvalitatīva seguma ceļiem (piemēram, vietējais Valsts autoceļš V555 Dziļāri – Rogovka, vietējais Valsts autoceļš V557 Dricāni – Nautrēni u.c.).
- Sekmēt investīciju piesaisti un uzņēmējdarbības attīstībai nepieciešamās infrastruktūras attīstīšanu.
- Atbalstāmi pasākumi valsts reģionālas nozīmes autoceļa P36 Rēzekne - Gulbene - Smiltene - Valmiera - Ainaži attīstībai kā nacionālas nozīmes transporta koridoram, kas stiprinātu Rēzeknes novada saites ar Vidzemes reģiona un Igaunijas Republikas pilsētām (Valmiera, Valka, Ainaži, Tartu, Pērnavā), un būtu nozīmīgs loģistikas pakalpojumu un tūrisma attīstībai.

- Lai pilnvērtīgi sekmētu attīstības iespējas, veicināt vienota, multimodāla un savstarpēji saistīta transporta infrastruktūras modeļa attīstību. Īstenot reģionālas nozīmes mobilitātes centra attīstību Viļānu pilsētā un Maltas ciemā, vietējas nozīmes mobilitātes punktu attīstību Dricānos, Kaunatā un Rogovkā, kā arī mikromobilitātes punktu attīstību visās apdzīvotās vietās.
- Pilnveidot un attīstīt sabiedriskā transporta pieejamību, pielāgojot maršrutu un reisu laika izvēli faktiskām vajadzībām, padarot to par nozīmīgu posmu iedzīvotāju ikdienas mobilitātē, lai veicinātu iedzīvotāju paradumu maiņu.
- Motivēt iedzīvotājus izmantot videi draudzīgākus un drošākus pārvietošanās veidus, t.sk. attīstot elektrotransporta infrastruktūru un ieviešot bezemisiju transporta risinājumus.
- Veicināt alternatīvo sabiedriskā transporta veidu un pakalpojumu attīstību (transportis pēc izsaukuma, organizēts transports pēc kultūras pasākumiem u.c.).
- Atbalstīt elektrotransporta uzlādes, nomas un tehniskās apkopes staciju veidošanu.
- Veicināt dzelzceļa infrastruktūras uzlabošanu pasažieru un kravu pārvadājumu nodrošināšanai, ar mērķi paaugstināt transporta plūsmu novada teritorijā.
- Veidojot jaunus vai pārbūvējot esošos autoceļus, plānot velo un gājēju infrastruktūras nodrošinājumu, kā arī videi draudzīgus risinājumus ielu apgaismojumam.
- Veicināt tūrismam nozīmīgu ceļu rekonstrukciju, lai nodrošinātu dažādu kultūrvēsturiski vērtīgu objektu un ainaviski vērtīgu vietu ērtāku sasniedzamību (piemēram, reģionālais autoceļš P56 Malta – Kaunata, pašvaldības ceļa Nr. 4638 (Čornajas pagastā) un pašvaldības ceļa Nr. 6821 (Lūznavas pagastā) savienojums, lai tūristi varētu apbraukt apkārt Rāznas ezeram).
- Īstenot koku, krūmu aizsargstādījumu joslu ierīkošanu vai saglabāšanu gar valsts galvenajiem un reģionālajiem autoceļiem.
- Izvērtēt klimatnoturīgas ceļu būvniecības tehnoloģijas, veicot jaunu ceļu būvniecību vai esošu ceļu rekonstrukciju.
- Izstrādāt novada teritorijai transporta attīstības infrastruktūras plānu, balstoties uz savienojamību ar cita transporta infrastruktūras mezgliem.
- Inženiertīklus, pēc iespējas, kompakti koncentrēt ielu sarkano līniju koridoros un autoceļu nodalījuma joslās, izvairoties no atsevišķu zemes vienību šķērsošanas un ainavu degradējošo objektu veidošanas.
- Sekmēt kvalitatīvu telekomunikāciju nodrošinājumu un platjoslas interneta pieejamību.

3.3. Ražošanas un loģistikas teritorijas

Mērķtiecīgi plānojot ieguldījumus ražošanas un loģistikas teritoriju un tehniskās infrastruktūras attīstībā, tiek veicināta pašvaldību ekonomiskā izaugsme. Mūsdienīga un videi draudzīga tehniskā infrastruktūra ir būtisks priekšnoteikums dzīves kvalitātes uzlabošanai (arī jaunu iedzīvotāju piesaistei) un aktīvai uzņēmējdarbībai esošajā un plānotajās ražošanas un loģistikas teritorijās.

- [127] Rēzeknes novadam un Rēzeknes valstspilsētai atrodies starptautiskas nozīmes autoceļu un dzelzceļu krustpunktā, ir augsts potenciāls gan esošo, gan jaunu ražošanas uzņēmumu un loģistikas teritoriju attīstībai. Ražošanas un loģistikas teritoriju veidošanos un veiksmīgu attīstību nosaka teritoriju ģeogrāfiskais novietojums autoceļu un stratēģisku dzelzceļu līniju krustpunktā, kā rezultātā šo teritoriju attīstība koncentrējas ap nozīmīgajām transporta asīm.
- [128] Rēzeknes valstspilsētā ražošanas un loģistikas teritorijas vēsturiski koncentrējušās pilsētas ziemeļu daļā, ar atsevišķām teritorijām arī dienvidu daļā. Ražošanas teritorijās koncentrējas ražošanas, loģistikas un tirdzniecības uzņēmumi ar tiem nepieciešamo tehnisko nodrošinājumu, kas ir būtisks faktors darba vietu nodrošināšanā vietējiem iedzīvotājiem.
- [129] Rēzeknes speciālā ekonomiskā zona (turpmāk tekstā – RSEZ) ietver daļu Rēzeknes pilsētas un daļu Rēzeknes novada Vērēmu, Griškānu, Ozolaines pagastu administratīvās teritorijas, un ir viens no nozīmīgākajiem starptautisko transporta koridoru krustpunktiem ar tiešu piekļuvi starptautiskajiem tirgiem. Stratēģijas 2035 darbības laikā (līdz 2035.gada 31.decembrim) RSEZ būs piemērojami nodokļu atvieglojumi, atbilstoši spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem. RSEZ teritorija attīstāma kā ražošanas un loģistikas centrs. Rēzeknes novadam sadarbībā ar Rēzeknes valstspilsētu RSEZ teritorijā arī turpmāk ir jāattīsta ražošanas uzņēmumi, multimodāli transporta termināļi, kravu sadales un loģistikas centri, realizējot teritorijas potenciāla pilnvērtīgu izmantošanu, kā arī jāpiesaista jauni investori.
- [130] Ar valsts atbalstu, kopš 2017. gada darbojas Latgales speciālā ekonomiskā zona (turpmāk tekstā – Latgales SEZ). Latgales SEZ galvenā priekšrocība – uzņēmumu var atvērt un attīstīt jebkurā reģiona teritorijā, jo SEZ statuss Latgalē var tikt piešķirts neatkarīgi no tā atrašanās vietas un platības. Stratēģijas 2035 darbības laikā (līdz 2035.gada 31.decembrim) darbosies Latgales SEZ un arī būs piemērojami nodokļu atvieglojumi, atbilstoši spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem.
- [131] Derīgo izrakteņu ieguve Rēzeknes novada teritorijā koncentrēta piecos apvidos, kur ir jau izveidota ražošanas bāze un transporta infrastruktūra – valsts nozīmes dolomīta atradnes „Pērtnieki” Sakstagala pagasta teritorijā, būvmateriālu atradnes Ozolaines pagasta teritorijā u.c., kur ir izpētīti un pieejami nozīmīgi derīgo izrakteņu krājumi. Īpaši atzīmējama potenciālā sapropeļa ieguve Rēzeknes novada ezeros.
- [132] Elektroapgādes maģistrālo tīklu veido 330kv elektrolīnija, kas šķērso teritoriju ziemeļu-dienvidu virzienā (t.sk. arī Rēzeknes valstspilsētu) un 110kv elektrolīnija. Esošais elektroapgādes tīklu izvietojums un pieejamās jaudas nodrošina esošo elektroenerģijas patērētāju pieprasījumu un neierobežo jaunu pieslēgumu veidošanu, t.sk. nodrošina jaunu ražošanas objektu attīstības iespējas.
- [133] Neskatoties uz šobrīd pieejamo energosistēmu, nepieciešams virzīt enerģētikas politiku pretim ilgtermiņa klimatneitralitātes mērķiem un mobilizēt rīcībpolitikas, kas palielina atjaunojamo energoresursu un tīrās elektroenerģijas īpatsvaru, veicinot vēja un saules enerģijas izmantošanu, kā arī stiprina pašvaldību, sabiedrisku organizāciju un kopienu kapacitāti atjaunīgās enerģijas projektu attīstībā.

9. kartoshēma. Rēzeknes novada nozīmīgākās ražošanas un loģistikas teritorijas, tehniskās infrastruktūras un derīgo izrakteņu ieguves teritorijas un to attīstības virzieni

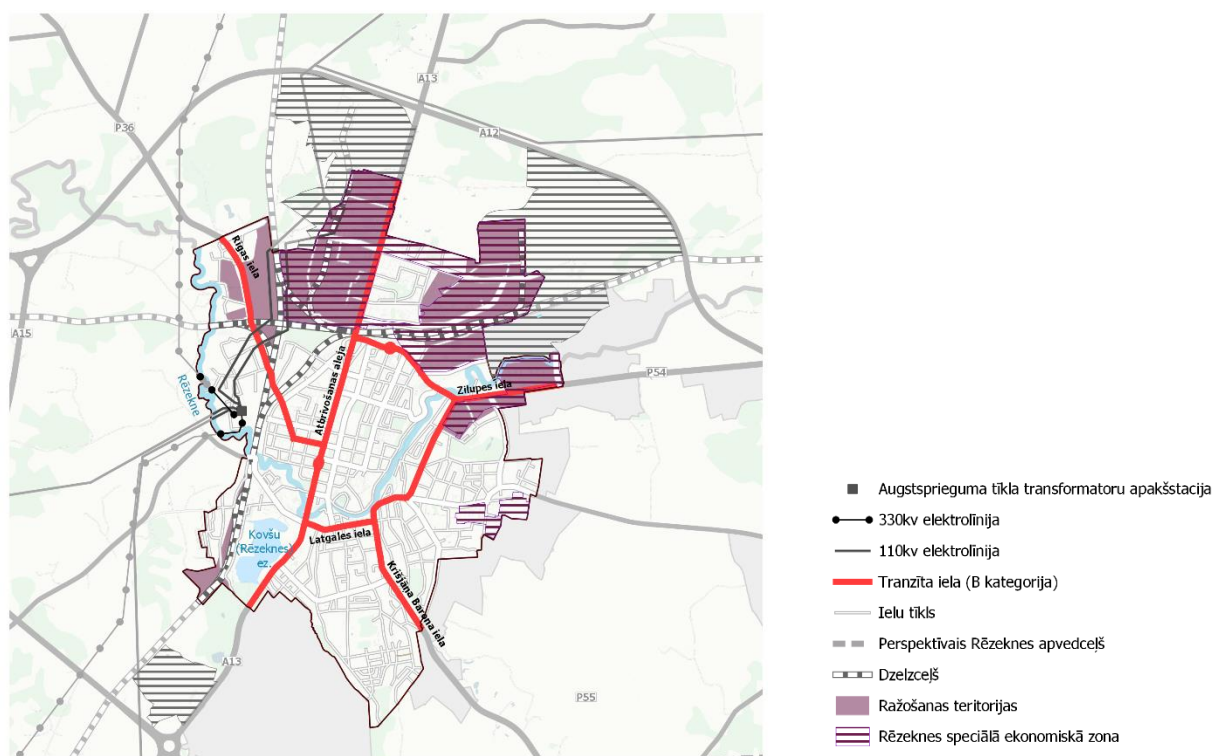
[134] Nepieciešams atbalstīt aprites ekonomikas principu popularizēšanu un ieviešanu, attīstot atkritumu apsaimniekošanas sistēmu, kas sniedz plašākas sadzīves atkritumu šķirošanas iespējas un ir daudz pieejamāka.

[135] Ražošanas teritoriju un dzīvojamās apbūves paralēlā attīstība Rēzeknes valstspilsētā, Viļānu pilsētā un citās apdzīvotās vietās ir radījusi papildus izaicinājumus teritorijas pilnvērtīgai izmantošanai. Ražošanas funkcijas nodrošina darba vietas tās iedzīvotājiem, bet vienlīdz svarīgi ir nepasliktināt un uzlabot dzīves vides kvalitāti iedzīvotājiem, attīstot mūsdienīgas un vidi nepiesārņojošas tehnoloģijas ražošanas uzņēmumos.

3.3.1. VADLĪNIJAS ražošanas un loģistikas teritoriju plānošanai Rēzeknes valstspilsētā

- Prioritāri atbalstāma teritorija ir industriālās ekonomikas un eksporta, inovatīvo tehnoloģiju attīstības centra izveidei, pilsētas ziemeļu daļa, bij. materiālu rezervju noliktavu zonā.
- Atbalstāmi pasākumi, jaunu investīciju un uzņēmumu piesaistei, attīstot ielu un pievedceļu tīklu, vienlaikus veicinot degradēto teritoriju un objektu sakārtošanu, inženiertīklu izbūvi, vides piesārņojuma novēršanu.
- Atbalstāma jaunu uzņēmēju ienākšana esošajās ražošanas un loģistikas teritorijās.
- Atbalstāma jaunu ražošanas un loģistikas teritoriju veidošana, t.sk. atjaunojamo energoresursu izmantošanai un enerģijas ražošanai, primāri neizmantotajās brīvajās, arī degradētajās teritorijās un ēkās, nodrošinot buferzonu ierīkošanu u.c. aizsardzības pasākumus, kas palīdz saglabāt un uzlabo dzīves kvalitāti tuvumā esošajās dzīvojamās un publiskās apbūves teritorijās.
- Atbalstāmi pasākumi dzīvojamās apbūves vides kvalitātes pilnveidošanai, nemazinot ražošanas teritoriju potenciāla pilnvērtīgu izmantošanu.

10. kartoshēma. Rēzeknes valstspilsētas nozīmīgākās ražošanas un loģistikas teritorijas, un RSEZ

3.3.2. VADLĪNIJAS ražošanas un loģistikas teritoriju plānošanai Rēzeknes novadā

- Atbalstāma vienotas un savstarpēji saistītas transporta sistēmas attīstība, balstoties uz ražošanas un loģistikas teritoriju potenciālo attīstību gar nozīmīgākajām transporta asīm.
- Veicināt daudzveidīgu pakalpojumu (ēdināšana, dažāda veida uzpildes stacijas, tehniskā apkope, moteļi u.c.) un infrastruktūras attīstību pie galvenajiem satiksmes un inženierkomunikāciju koridoriem.
- Racionāli izmantot un attīstīt esošo tehnisko infrastruktūru (dzelzceļa atzari, sliežu ceļi, noliktavu ēkas un būves u.tml.) uzņēmējdarbības veicināšanai un investoru piesaistei.
- Atbalstīt videi draudzīgu, energoefektīvu un inovatīvu uzņēmumu veidošanos, t.sk. lauksaimniecības inovāciju un pētniecības uzņēmumu veidošanos.
- Atbalstāma rūpnieciska derīgo izrakteņu ieguve, pārstrāde un būvmateriālu ražošana, kā arī cita veida ražošana, kas saistīta ar derīgo izrakteņu ieguvi, īpaši atbalstot videi draudzīgu tehnoloģiju ieviešanu un produktu ar augstu pievienoto vērtību radīšanu, ja tie nepazemina iedzīvotāju dzīves vides kvalitāti.
- Atbalstāma derīgo izrakteņu ieguve lauksaimniecības zemēs un meža zemēs, turpmākajā plānošanas procesā izvirzot nosacījumus, vietējo iedzīvotāju un dabas aizsardzības interešu ievērošanai. Netiek atbalstīta derīgo izrakteņu ieguve īpaši aizsargājamajās dabas teritorijās, kultūras pieminekļu un to aizsardzības zonu teritorijās, ainaviskajās teritorijās, ciemu un citās blīvās dzīvojamās apbūves teritorijās.
- Atbalstāma sapropeļa ieguve ezeros, cik tālu tā netraucē galvenās izmantošanas realizācijai un nekļūst par šķērslī ūdens resursu ilgtspējīgai izmantošanai.
- Atbalstāma izstrādāto karjeru un purvu rekultivācija, degradēto teritoriju sakārtošana, tādējādi šīm vietām piešķirot jaunas funkcijas un izmantošanas iespējas.
- Īpaši atbalstāma zinātnietilpīgo un inovatīvo ražošanas uzņēmumu veidošana, bezatkritumu un videi draudzīgu tehnoloģiju ieviešana, produkcijas ar augstāku pievienoto vērtību ražošana.
- Plānot jaunu ražošanas un loģistikas teritoriju veidošanu, t.sk. atjaunojamo energoresursu izmantošanai un enerģijas ražošanai, primāri brīvajās teritorijās un ēkās, attālināti no dzīvojamās un publiskās apbūves.
- Sekmēt alternatīvo energoapgādes objektu būvniecību un ierīkošanu, ja tie nepazemina iedzīvotāju dzīves vides kvalitāti ar trokšņa, smaku, vibrāciju, noēnojuma u.c. piesārņojumu.
- Atjaunojamās un alternatīvās energoapgādes potenciālās teritorijas izvērtēt un var noteikt teritorijas plānojuma vai lokālplānojuma izstrādes ietvaros.
- Sekmēt koku vai krūmu aizsargstādījumu joslu ierīkošanu un saglabāšanu teritorijās, kur rūpnieciskā apbūve robežojas ar dzīvojamo un publisko apbūvi.

3.4. Dabas teritoriju telpiskā struktūra

Dabas teritoriju struktūrā ietilpst gan cilvēku pārveidotas teritorijas, gan tādas, kas tiek īpaši saglabātas neskartas vai maz skartas – īpaši aizsargājamās dabas teritorijas. Šajās teritorijās jāsabalansē atpūtas un tūrisma aktivitātes ar vides aizsardzības interesēm, īpašu uzmanību pievēršot antropogēnajai slodzei.

Stratēģija akcentē attīstāmās lauksaimniecības un mežsaimniecības teritorijas, to izmantošanas dažādošanu, ilgtspējīgu apsaimniekošanu un attīstību.

- [136] Dabas teritoriju telpiskā struktūra grafiski atzīmē īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, ūdeņu, nozīmīgākās mežsaimniecības un lauksaimniecības teritorijas. Stratēģija telpiski iezīmē tās īpaši aizsargājamo dabas teritoriju daļas, kuras ir būtiski nozīmīgas interešu teritorijas ar blakus esošajiem novadiem dabas aizsardzības jautājumu risināšanā.
- [137] Viens no augstas dzīves kvalitātes rādītājiem ir kvalitatīvi veidota publiskā ārtelpa, kas sastāv no labiekārtotas, pievilcīgas dzīves un rekreācijas telpas ar daudzveidīgām un pieejamām atpūtas iespējām valstspilsētā un novadā. Kvalitatīvi apstādījumi un labiekārtota publiskā ārtelpa visās apdzīvotās vietās uzlabo dzīves vides kvalitāti. Meži, t.sk. piepilsētas meži, ar labiekārtotām atpūtas vietām, nodrošina iedzīvotāju rekreācijas vajadzības, tiek izmantoti dabas tūrismam, atpūtai, izziņai utt., saglabā bioloģisko daudzveidību.
- [138] Rēzeknes valstspilsētas dabas daudzveidību un ekoloģiskās kvalitātes saglabāšanu veicina esošās dabas teritorijas. Pilsētas zaļās un zilās struktūras – meži, parki, apstādījumi, savrupmāju dārzi, daudzdzīvokļu māju zaļie iekšpagalmi, Rēzeknes upe un Kovšu ezers, uztur pilsētas ainavas kvalitāti, veicina zaļās pilsētas tēla saglabāšanu un pilsētnieku un viesu veselīgas atpūtas iespējas.
- [139] Rēzeknes novada teritorijas lielākā daļa atrodas Latgales augstienē, rietumu daļa iestiepjas Vidusdaugavas zemienē un Lubāna līdzenumā (zemākā vieta novadā ar lieliem purvu masīviem), bet ziemeļos nedaudz iestiepjas Ziemeļlatgales pacēlumā. Rēzeknes novada dabas teritorijas veido attīstāmās lauksaimniecības un mežsaimniecības teritorijas, īpaši aizsargājamās teritorijas, upes un ezeri, publiskie apstādījumi un labiekārtotā ārtelpa u.c. Rēzeknes novadā atrodas NATURA 2000 teritorijas – Rāznes Nacionālais parks, dabas parks “Adamovas ezers”, dabas liegums “Lubāna mitrājs” un dabas liegums “Gaiļu kalns”.
- [140] Aizsargājamās dabas teritorijas tiek pilnvērtīgi izmantotas/apsaimniekotas, saskaņā ar to dabas aizsardzības plāniem u.c. nosacījumiem.
- [141] Rēzeknes novada ekonomiskajā attīstībā būtiska loma ir lauksaimniecības un mežu teritorijām. Lauksaimniecības attīstība un dažādošana tiek atbalstīta visā Rēzeknes novada teritorijā, bet Dabas teritoriju telpiskajā struktūrā izdala nozīmīgākās lauksaimniecības attīstības teritorijas, tāpat kā mežsaimniecības attīstības teritorijas.
- [142] Mežsaimniecības attīstības teritoriju prioritāte ir mežsaimnieciska izmantošana, mežu ilgtspējīgas apsaimniekošanas politikas mērķa – saglabāt meža ekoloģiskās, ekonomiskās un sociālās funkcijas – sasniegšanai. Mežsaimniecības un lauksaimniecības teritorijas pēc iespējas netiek sadrumstalotas.

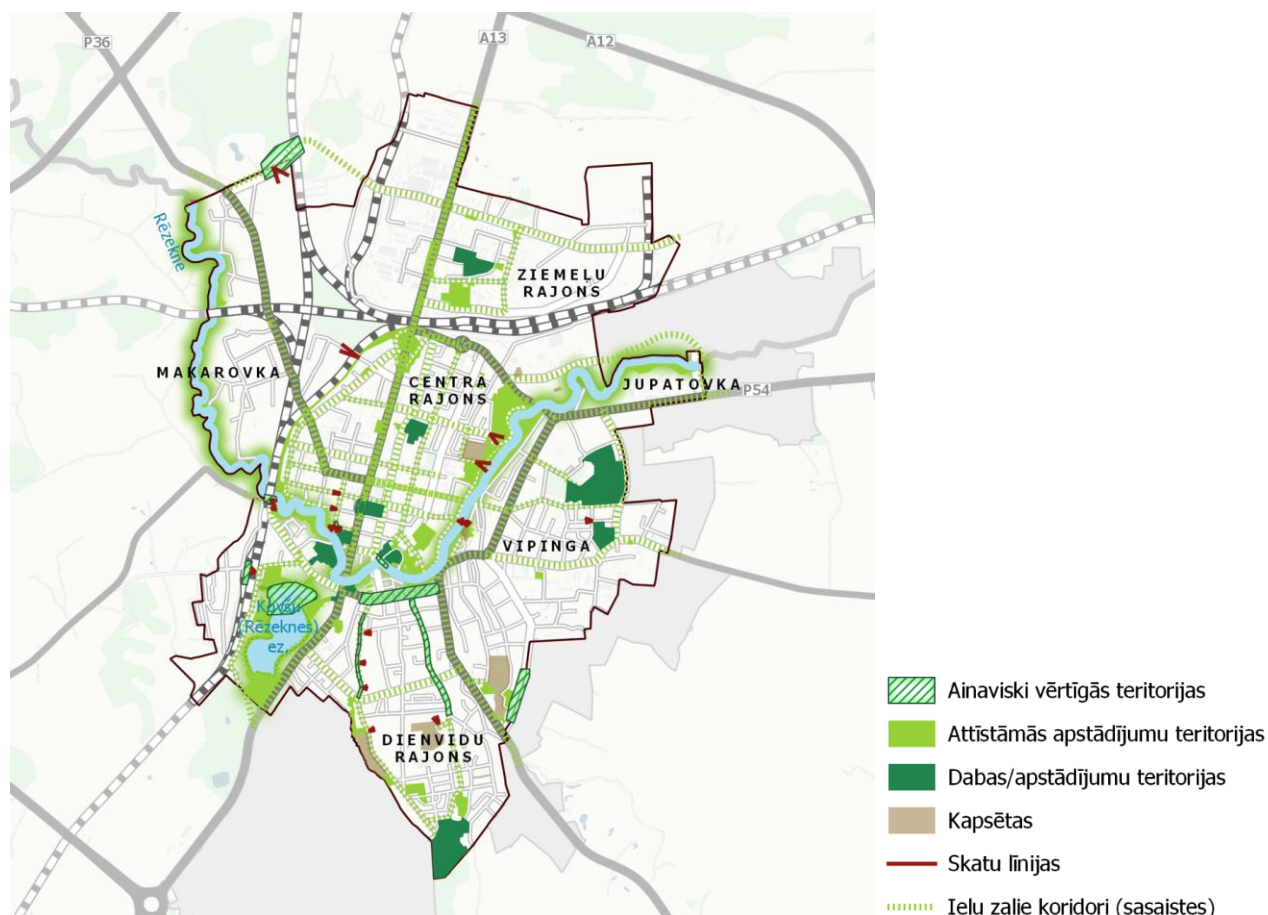
11. kartoshēma. Rēzeknes novada dabas teritoriju struktūra

3.4.1. VADLĪNIJAS dabas teritoriju plānošanai Rēzeknes valstspilsētā

- Atbalstāma dabas teritoriju un funkcionālās telpas ilgtspējīga izmantošana saglabājot to daudzveidību un saglabājot līdzsvaru ar apbūvētajām teritorijām.
- Lai nodrošinātu pilsētas “zilo” un “zaļo” teritoriju kvalitatīvu savstarpējo sasaisti un dabas kā nozīmīgas dzīves kvalitātes elementa klātbūtni, atbalstāma pilsētas ainavas, apstādījumu un dabas teritoriju ilgtermiņa plānošana, nodrošinot dabas un tās atsevišķu elementu klātbūtni visās pilsētas daļās.
- Atbalstāmi pasākumi vides kvalitātes uzlabošanai, vienlaikus attīstot teritoriju izmantošanu aktīvās atpūtas, izziņas un veselīga dzīvesveida popularizēšanai.
- Atbalstāma publiskās ārtelpas un labiekārtojuma pilnveidošana, t.sk. parku, apstādījumu, kapsētu, ūdensmalu u.c. publisko teritoriju kvalitatīvas infrastruktūras un pieejamības nodrošināšana, jaunu zaļo teritoriju veidošana, it īpaši pilsētas centrālajā daļā (tiek veidoti koku stādījumi, apzaļumoti daudzstāvu māju iekšpagalmi, veidoti nelieli apstādījumi un zaļās zonas).
- Atbalstāma esošo savrupmāju dārzu, mazdārziņu teritoriju saglabāšana aktīvam dzīvesveidam, atpūtas un mājsaimniecību pamatvajadzību nodrošināšanai.
- Atbalstāma Rēzeknes upes un Kovšu ezera (Rēzeknes ezera) apkārtnes labiekārtošana, ievērojot dabas un vides aizsardzības prasības, kā arī Rēzeknes upes ielejas saglabāšana un izmantošana, atbilstoši atsevišķu upes posmu funkcijai.
- Atbalstāma tāda teritoriju sakārtošana (degradēto teritoriju un objektu sakopšana), kas pazemina pilsētas ainavas un tai pieguļošo teritoriju estētiskās vērtības.

12. kartoshēma. Rēzeknes valstspilsētas dabas teritoriju struktūra

3.4.2. VADLĪNIJAS dabas teritoriju plānošanai Rēzeknes novadā

- Turpināt dabas teritoriju, arī īpaši aizsargājamo dabas teritoriju, ekonomiskās aktivitātes veicināšanu, kas nav pretrunā ar nostiprinātajiem dabas teritoriju un vides aizsardzības mērķiem.
- Teritorijās ar īpašiem noteikumiem sabalansēt gan iedzīvotāju, gan pašvaldības ekonomiskās izaugsmes un uzņēmējdarbības attīstības iespējas, gan dabas un kultūrvēsturiskā mantojuma aizsardzības intereses.
- Atbalstāma mežsaimniecības teritoriju ilgtspējīga izmantošana, t.sk. medību un dabas tūrismam, rekreācijai, pakalpojumu sniegšanai, mežu bioloģiskās daudzveidības saglabāšana.
- Atbalstāma pamatota dabas teritoriju attīstība valsts aizsardzības nodrošināšanai, saskaņā ar pašvaldības plānošanas dokumentiem.
- Atbalstāmi pasākumi jauktai zemes izmantošanai un daudzveidīgai saimnieciskajai darbībai, saskaņā ar pašvaldības plānošanas dokumentiem.
- Veikt pasākumus augsnes auglības samazināšanās novēršanai, meliorācijas sistēmu saglabāšanai un uzturēšanai, nepieciešamības gadījumā veicot meliorācijas sistēmu pārkārtošanu, kopīgā hidroloģiskā režīma nepasliktināšanai.
- Neatbalstīt ģenētiski modificēto kultūraugu audzēšanu, meliorētu (darbojošās meliorācijas sistēmas), auglīgu un iekoptu lauksaimniecības zemju apmežošanu. Veicināt apstrādātās, koptas lauku zemes platību palielināšanu un dabīgās apmežošanās procesu mazināšanu.
- Atbalstāma mazvērtīgo lauksaimniecības teritoriju apmežošana, neaizsedzot ainavisko skatu perspektīvas un kultūrvēsturiski nozīmīgus objektus.
- Īstenot invazīvo sugu augu un kaitēkļu izplatības ierobežošanu.
- Atbalstāma publiskās ārtelpas un labiekārtojuma pilnveidošana, t.sk. parku, skvēru, publisko pasākumu norišu vietu, zilās un zaļās infrastruktūras attīstība.
- Atbalstāmi pasākumi publiski pieejamo ūdens resursu labiekārtošanai, atpūtas vietu radīšanai un pieejamības sekmēšanai, kā arī izmantošanai brīvdabas pasākumiem, nodrošinot piekļuvi publisko ūdeņu teritorijām (piemēram, Gaigalavas pagasts, Lubāna ezera peldvieta; Mākoņkalna pagasts, Rāznas ezera peldvieta Lipuškos u.c.).
- Īstenot kvalitatīvu kapsētu teritoriju apsaimniekošanu un nodrošinājumu ar nepieciešamo tehnisko infrastruktūru, kā arī jaunu kapsētu izveidi (t.sk. dzīvnieku). Atbalstāma kapsētu teritoriju digitalizācija.

3.5. Ainaviski vērtīgās un kultūrvēsturiski nozīmīgās teritorijas

Rēzeknes valstspilsēta un Rēzeknes novads ir bagāts ar kultūrvēsturisko mantojumu un vērtīgām ainavām. Ir spēcīga, tradīcijās balstīta Latgales vēsturisko zemju kultūrvēsturiskā identitāte, kas tiek turpināta caur vēsturiski izveidojušos apdzīvojuma struktūras un ainavas saglabāšanu.

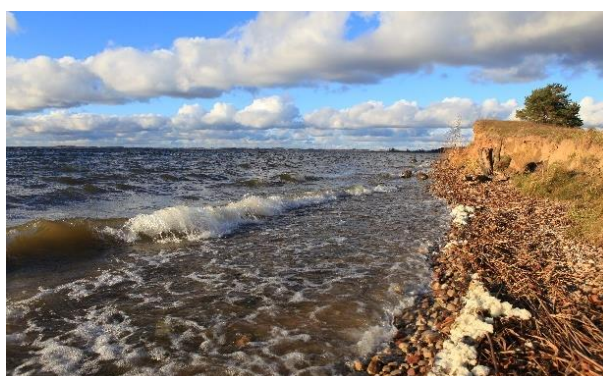
Kultūras kanonā ierakstītā Latgales podniecība, viena no spilgtākajām Latvijas tradicionālās kultūras zīmēm, ir mantota no paaudzes paaudzē un līdz pat mūsdienām saglabājusies Rēzeknē un Rēzeknes novadā.

Ainaviski vērtīgās un kultūrvēsturiski nozīmīgās teritorijas, tāpat kā dabas teritorijas, ir resurss tūrisma attīstībai un rekreācijai, vienlaikus tās saglabājot un respektējot.

- [143] Ainavu daudzveidība, mozaīkveida raksturs un kultūrvēsturiskā identitāte raksturo gan Rēzeknes valstspilsētas, gan Rēzeknes novada ainaviski vērtīgās un kultūrvēsturiski nozīmīgās teritorijas.
- [144] Rēzeknes novada kultūrvēsturisko bagātību veido vēsturiski veidojusies apdzīvojuma struktūra, valsts aizsargājami kultūras pieminekļi un kultūrvēsturiskie objekti, dzīvās kultūrvēsturiskās tradīcijas, senie arodi un mājražotāji, baznīcas un piemiņas vietas, u.tml. Gleznainās dabas ainavas radušās ledāja ietekmē, kad Latgales augstienē veidojušās ieplakas starp pauguriem un grēdām – zilie plašie ezeri. Kultūrvēsturiski un arhitektoniski vērtīgi un nozīmīgi kultūras pieminekļi novadā ir gan mūra, gan koka baznīcas, kā arī, saglabājušās muižu apbūves un ievērojamu cilvēku dzimtas mājas, kā, piemēram, Lūznavas muižas komplekss ar parku, Rikavas muiža u.c. muižas, kā arī vēsturiskā apbūve Sakstagala pagastā.
- [145] Kā vietējas nozīmes kultūrvēsturiskās un dabas teritorijas ir noteiktas: Žogotu parks; Sprūževas parks; Janopoles parks; Ilzkalna parks; Kugras ezers; Zaļmuižas parks; Ozolmuižas parks; Adamovas muižas parks; Dudaru pilskalns; Viraudas pilskalns; Višu pilskalns; Piliku pilskalns I, II; Barauhas pilskalns; Stepīņu pilskalns; Grohoļsku pilskalns; Kudļu pilskalns; Guščas pilskalns; Radopoles muižas parks.
- [146] Kā īpašas nozīmes augstvērtīga ainavu telpa ir noteikta – Rāznes ezera un tā apkārtnes ainavu telpa, bet kā ainaviski vērtīgas ainavu telpas ir noteiktas: Rušona ezera un tā apkārtnes ainavu telpa; Feimaņu ezera un tā apkārtnes ainavu telpa; Viraudas un Soloju ezera un to apkārtnes ainavu telpa; Ismeru ezera un tā apkārtnes ainavu telpa; Adamovas ezera un tā apkārtnes ainavu telpa; Micānu un Meirānu ezeru un to apkārtnes ainavu telpa; Lubāna mitrāja ainavu telpa; Pušas meža masīva ainavu telpa; Mākoņkalna ainavu telpa; Dubuļu ainavu telpa; Pārtovas, Vaišļu ezera un Lielā Liepu kalna ainavu telpa; Ančupānu kalnu ainavu telpa; Vipingas meža ainavu telpa; Asticu – Kaunatas ezera ainavu telpa; Zosnas ezera ainavu telpa; Rabskovas ainavu telpa; Turčānu – Višķeru ainavu telpa; Zīdu un Buļānu ainavu telpa; Līdaču ezera ainavu telpa; Zolvas ezera ainavu telpa. Novadā noteikti ir arī ainaviski augstvērtīgi un ainaviski vērtīgi ceļu un ceļu posmi, kā arī ainaviski augstvērtīgi skatu punkti (Lielais Liepu kalns, Mākoņkalns) un ainaviski vērtīgi skatu punkti.

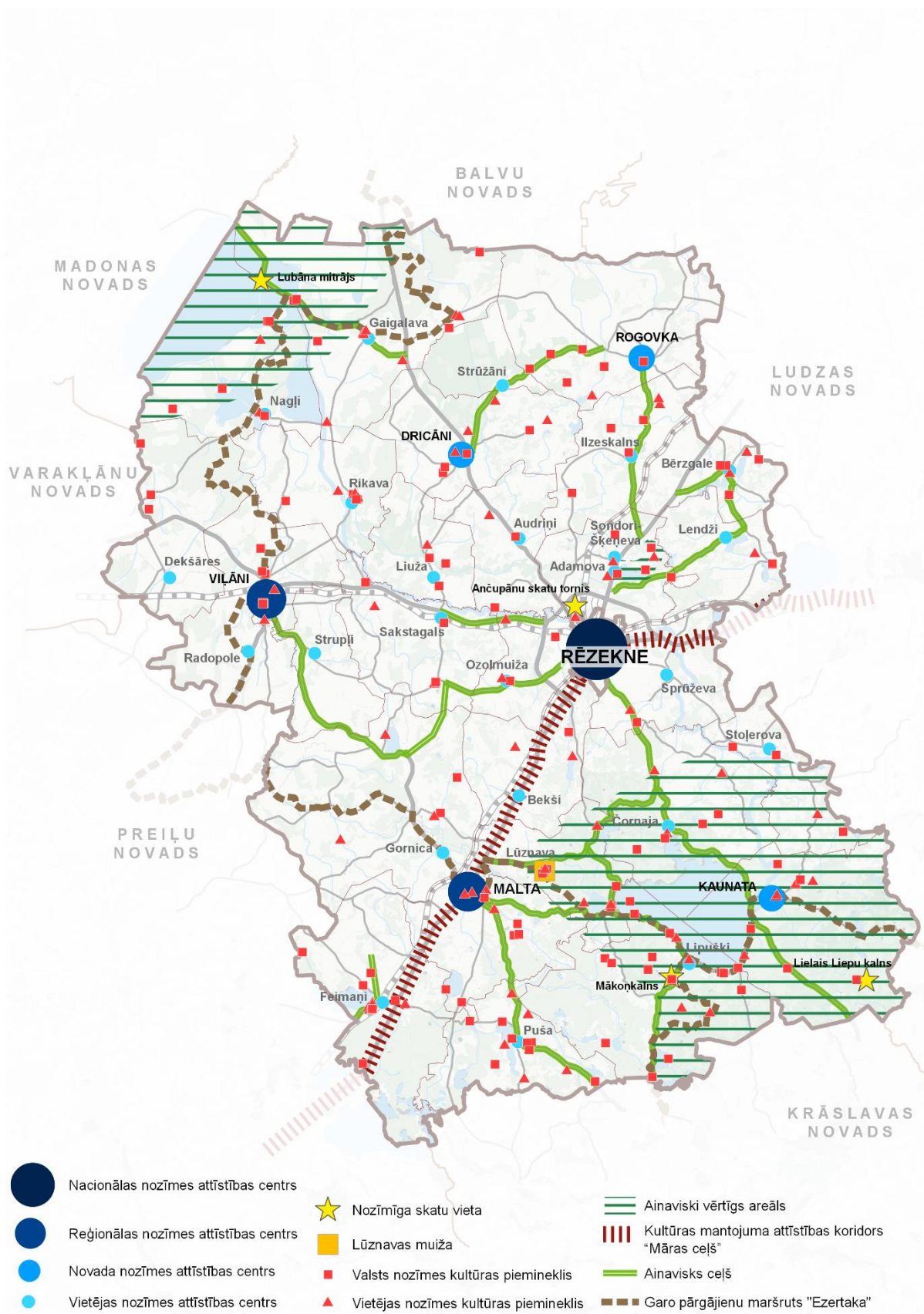

▲ Ūdens tūrisma centrs "Bāka" pie Lubāna ezera. Autors: V.Kleins

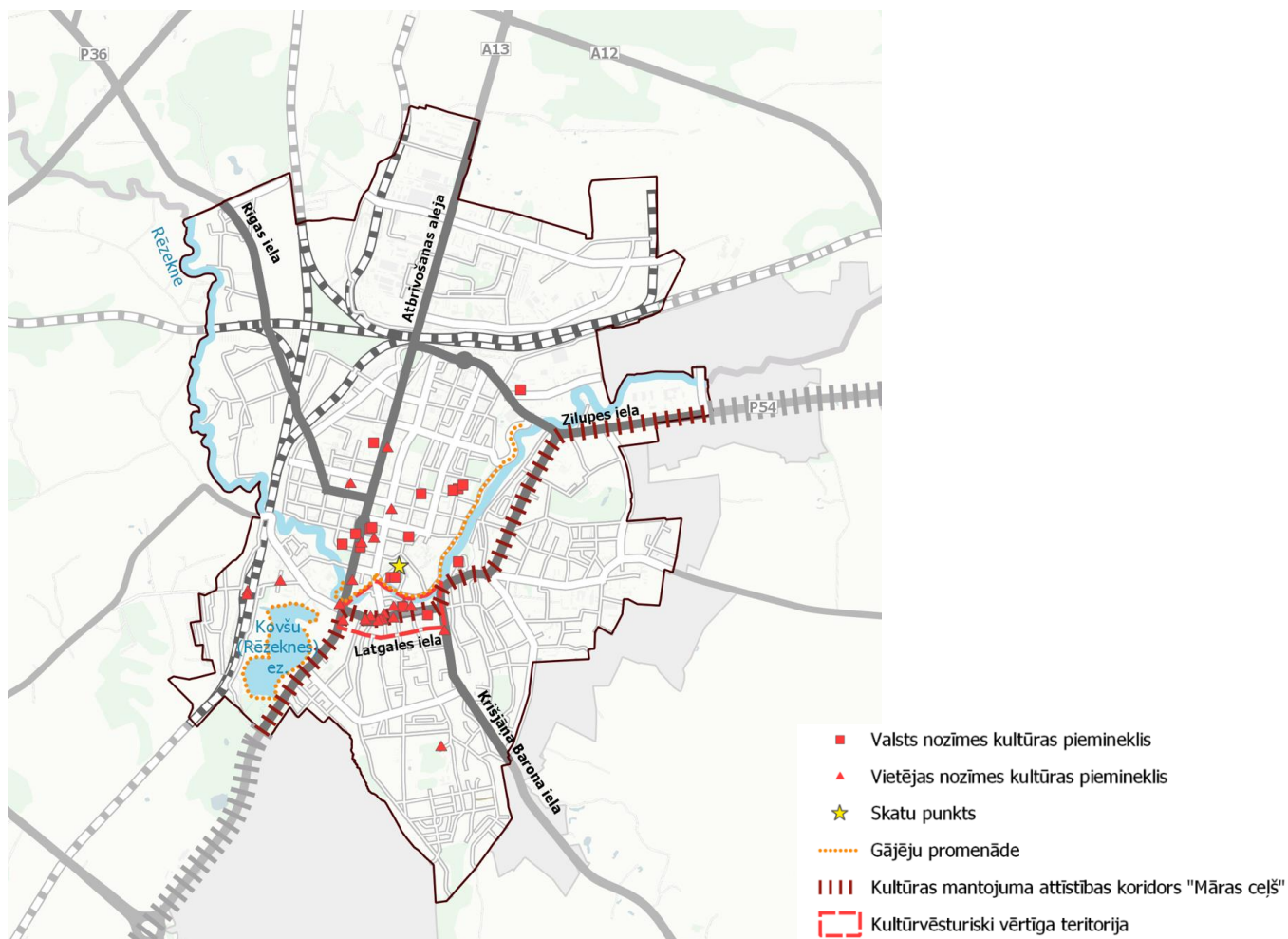
▲ Rāznes ezers. Autors: J.Litavnieks

13. kartoshēma. Rēzeknes novada ainaviski vērtīgās un kultūrvēsturiski nozīmīgās teritorijas

- [147] Rēzeknes valstspilsētas ainava un kultūrvēsture veidojusies vairāk 1000 gadus, apdzīvotajai vietai vēsturiski veidojoties uz septiņiem pakalniem, no kuriem Rēzeknes pilskalns ir līdz mūsdienām saglabājies lielākais un varenākais.
- [148] Ainaviski vērtīgās un kultūrvēsturiski nozīmīgās teritorijas un objekti pilsētas telpā saplūst, veidojot tās identitāti. Tās tiek mantotas no paaudzes paaudzē, saglabājot raksturīgos skatu punktus un atspoguļojot latgaliešu identitāti pilsētvidē.
- [149] Valstspilsētas kultūrvēsturisko mantojumu veido Valsts aizsargājamie kultūras pieminekļi, objekti un teritorijas, arī industriālais mantojums ar rūpnīcām, ražošanas iekārtām, interjeru u.tml., materiālais un nemateriālais kultūras mantojums, piemiņas vietas, sakrālais mantojums.
- [150] Gājēju promenāde ir kā tilts starp senatni un tagadni – no vienas puses to sargā Rēzeknes pilskalns, no otras puses pāri pabežas multifunkcionālā koncertzāle Latgales vēstniecība "Gors". Būtisks ainavas elements ir mūsdienu arhitektūras pērle ARPC "Zeimuļš", Kovšu ezers ar apkārtni un Rēzeknes upe ar piegulošajām promenādēm. Papildus šīm atzīmējama vēsturiskā koka arhitektūra, Latgales ielas sarkano ķieģeļu fasādes, sienu gleznojumi, vides objekti, u.c. publiskās ārtelpas elementi, kas veido vienotu pilsētas tēlu – kultūrainavu.

14. kartoshēma. Rēzeknes pilsētas ainaviski vērtīgās un kultūrvēsturiski nozīmīgās teritorijas

3.5.1. VADLĪNIJAS ainaviski vērtīgo un kultūrvēsturiski nozīmīgo teritoriju plānošanai Rēzeknes valstspilsētā

- Atbalstāma ainaviski vērtīgo un kultūrvēsturiski nozīmīgo teritoriju un objektu saglabāšana, ilgtspējīga un funkcionāla izmantošana un apsaimniekošana.
- Atbalstāma kvalitatīvas un ilgtspējīgas būvkultūras ieviešana kultūrvēsturisko un ainavisko teritoriju plānošanā un attīstībā.
- Atbalstāma Latgales identitātes un unikālo vērtību saglabāšana, popularizēšana un iesaistīšana tūrisma apritē.
- Atbalstāma Rēzeknes identitātes – vecpilsētas vēsturiskās apbūves, sakrālo būvju, brīvības cīņu piemiņas vietu, viduslaiku pilskalnu, industriālā mantojuma saglabāšana, pilsētas kultūrvēsturisko objektu autentiska atjaunošana, jaunas un arhitektoniski iederīgas apbūves attīstība un iekļaušana tūrisma piedāvājumā.
- Atbalstāma raksturīgo skatu punktu, perspektīvu saglabāšana un neaizsegšana, Rēzeknei raksturīgās pilsētas panorāmas saglabāšana. Jaunu, ainavā dominējošu objektu būvniecība pieļaujama, ja netiek zaudēti pilsētai raksturīgie ainaviski vērtīgi skati.
- Atbalstāma industriālā mantojuma attīstība, palielinot tā lomu pilsētvidē, tādējādi veicinot Rēzeknes valstspilsētas atpazīstamību kā rūpniecības centru.
- Atbalstāma sabiedrības izglītošana par kultūrvēsturiskajām un ainavu vērtībām – koka apbūve, tradicionālais ēku plānojums, videi draudzīgi būvmateriāli, kultūras pieminekļu saglabāšana un atjaunošana, pilsētas zaļā un zilā struktūra, publiskā ārtelpa, tā veidojot iedzīvotāju izpratni un nodrošinot līdzdalību kultūrvēsturiskās ainavas un mantojuma saglabāšanā un attīstībā.
- Atbalstāma arhitektūras konkursu un radošo plenēru rīkošana, labas prakses risinājumu popularizēšana, ilgtspējīgu un videi draudzīgu risinājumu izmantošana pilsētvides plānošanā un infrastruktūras projektu izstrādē.

▲ Radošo pakalpojumu centrs "Zeiņums", Rēzekne.
Avots: rezekne.lv

▲ Vissvētākās Jēzus sirds Romas katoļu katedrāle, Rēzekne. Avots: rezekne.lv

3.5.2. VADLĪNIJAS ainaviski vērtīgo un kultūrvēsturiski nozīmīgo teritoriju plānošanai Rēzeknes novadā

- Veicināma ainaviski vērtīgo un kultūrvēsturiski nozīmīgo teritoriju un objektu (piemēram, Mākoņkalna Volkenbergas pilsdrupu u.c.) saglabāšana, ilgtspējīga, funkcionāla izmantošana, kā arī apsaimniekošana.
- Atbalstāma ainavu daudzveidība, mozaīkveida raksturs un kultūrvēsturiskā identitāte.
- Īstenojama ainaviski vērtīgo un kultūrvēsturiski nozīmīgo teritoriju un objektu iekļaušana tūrisma aprīvē, veicinot plānveidīgu kompleksas un integrētas tūrisma infrastruktūras attīstību.
- Sekmēt vēsturisko parku un muižu teritoriju labiekārtošanu vai atjaunošanu.
- Veicināt Viļānu muižas attīstību kā multifunkcionālu telpu dažādu pasākumu un norišu attīstībai, radot vietu dažāda vecuma, spēju un vajadzību cilvēkiem, lai uzlabotu viņu ikdienas dzīves kvalitāti.
- Atbalstāmi pasākumi sakrālā mantojuma attīstībai. Atbalstāma radošo plēneru rīkošana.
- Ievērot, ka ar tūrismu un atpūtu saistītas aktivitātes un saimnieciskā darbība nedrīkst atstāt negatīvu ietekmi uz ainaviski vērtīgajām un kultūrvēsturiski nozīmīgajām teritorijām un objektiem.
- Sekmēt pasākumus degradēto ainavu (teritoriju un objektu) sakārtošanā.
- Atbalstāmi pasākumi novada unikālās kultūras, vēstures un ainavas bagātību popularizēšanai, t.sk. zīmolu veidošana kultūrvēsturiski nozīmīgu vietu atpazīstamībai.
- Īstenot individuālo aizsardzības zonu projektu izstrādi kultūras pieminekļu teritorijām.
- Detalizēt teritorijas plānojumā īpašas nozīmes augstvērtīgās ainavu telpas, ainaviski vērtīgo ainavu un skatu punktu izmantošanas un apbūves noteikumus.
- Precizēt un attēlot teritorijas plānojuma izstrādē ainavisko ceļu posmus.

▲ Pasākums F. Trasuna muzejā "Kolnasāta", Rēzeknes novadā Avots: rezeknesnovads.lv

▲ Ciskādu Sv. Jāņa Kristītāja Romas katoļu baznīca. Avots: rezeknesnovads.lv

3.6. Prioritāri attīstāmās teritorijas un vēlamās ilgtermiņa izmaiņas

Prioritārās kompleksi attīstāmās teritorijās tiek veikti savstarpēji papildinoši infrastruktūras, apbūves un publiskās telpas labiekārtošanas attīstības pasākumi, ja nepieciešams, teritorijās ir precizētas funkcijas un detalizēta teritoriju izmantošana. Prioritārās attīstības teritorijas lielākoties ir vietas, kurās jau pašlaik notiek vai tuvākajā laikā tiek plānota aktīva saimnieciskā darbība, t.sk. būvniecība.

- [151] Prioritārās attīstības teritoriju attīstība ir stratēģiski nozīmīga gan Rēzeknes valstspilsētas, gan Rēzeknes novada mērogā – tā būtiski ietekmē teritorijas izaugsmi kopumā:
- veicina iedzīvotāju piesaisti;
 - ģenerē ienākumus;
 - nostiprina pilsētas un novada funkcijas un konkurētspēju Latvijas un starptautiskā mērogā.
- [152] Rēzeknes valstspilsēta arī turpmāk prioritāri jāattīsta kā nacionālas nozīmes attīstības centrs, nodrošinot pilsētas attīstības iespējas.
- [153] Viļānu pilsēta turpmāk prioritāri jāattīsta kā reģionālas nozīmes attīstības centrs, kas veidojas par vienu no reģiona nozīmes veselības pakalpojumu sniegšanas centriem. Viļāni kā veselības pakalpojumu centrs piedāvā dažādus speciālistus, aprūpes veidus un citus augstas klases pakalpojumus, kas piesaista iedzīvotājus no apkārtnējiem novadiem. Lai nodrošinātu pilsētas attīstību, plānots Viļānu pilsētai pievienot Jaunviļānu ciemu, kas jau šobrīd funkcionē kā viena no pilsētas apkaimēm un tieši robežojas ar Viļānu pilsētu.
- [154] Maltas ciems turpmāk prioritāri jāattīsta kā reģionālas nozīmes attīstības centrs, nodrošinot gan atbilstošus pakalpojumus, gan jaunu iedzīvotāju piesaisti, nākotnē realizējot ciema statusa maiņu uz pilsētu.
- [155] Stratēģija īpaši atbalsta uz zināšanām, pētniecību un videi draudzīgām tehnoloģijām balstītu inovatīvo ražošanu, rūpniecisko produktu ar augstu pievienoto vērtību ražošanu, pētniecības un attīstības centru izveidošanu gan Rēzeknes valstspilsētā, gan Viļānu pilsētā un Maltas ciemā.
- [156] Nepieciešams uzlabot apdzīvoto vietu vides kvalitāti, sakārtot un attīstīt tehnisko infrastruktūru (piemēram, ūdenssaimniecību, ēku energoefektivitāti, u.tml.) un veidot harmonisku dzīves vidi, ar pieejamu publisko ārtelpu – parkiem, skvēriem, pilsētvides objektiem, rotaļu laukumiem, gājēju un velo infrastruktūru, autotransporta ielām, mobilitātes punktiem.
- [157] Attīstoties pilsētīpa apbūvei ciemos, ir jāpaaugstina zaļo koridoru vides kvalitāte un drošums, kā arī jāradā iespējas izmantot minētās teritorijas iedzīvotāju rekreācijai. Zaļo koridoru teritorijās jāparedz publiskās ārtelpas risinājumi, kā arī jāizvērtē nepieciešamība sakārtot vai labiekārtot esošās ūdenstece vai ūdenstilpes, un to krastmalas, pārkārtot vai izveidot meliorācijas sistēmas, atbilstoši kvalitatīvas vides principiem.
- [158] Jānodrošina iedzīvotājiem ērti sasniedzami publiskie pakalpojumi gan klātienē, gan attālināti, kā arī sabiedriskā transporta pieejamība līdz augstāka līmeņa attīstības centram vai mobilitātes centram.
- [159] Sekmēt velosipēdu ceļu attīstību, velotransporta maršrutu izveidošanu un to integrēšanu kopējā tūrisma infrastruktūras un pakalpojumu tīklā. Ainaviski vērtīgās teritorijās veidot interesantu un pieejamu publisko ārtelpu ar skatu punktiem un laukumiem dažādos līmeņos.
- [160] Saglabāt un iesaistīt apritē vēsturisko vietu vietvārdus (ciemu, ielu, viensētu un ēku nosaukumos).

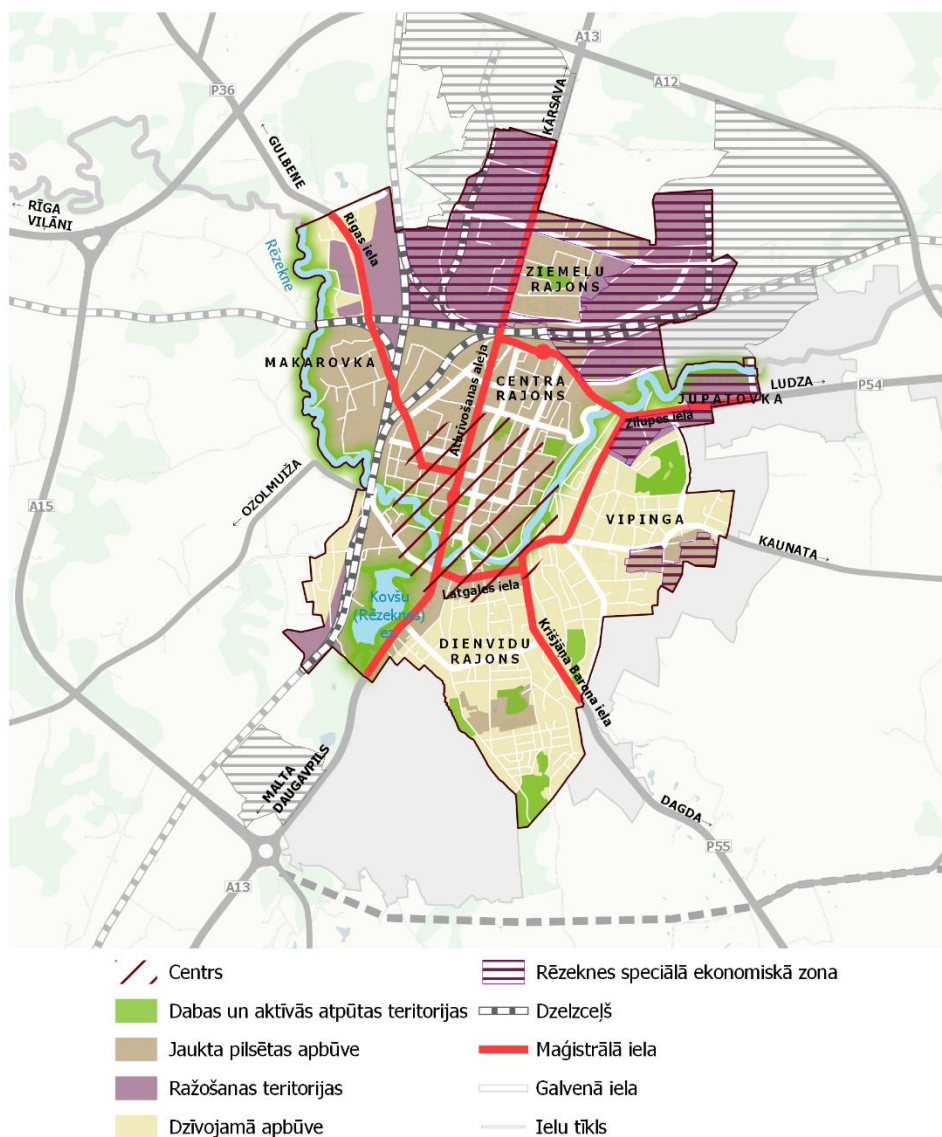
15. kartoshēma. Rēzeknes novada telpiskās attīstības perspektīva un prioritāri attīstāmās teritorijas

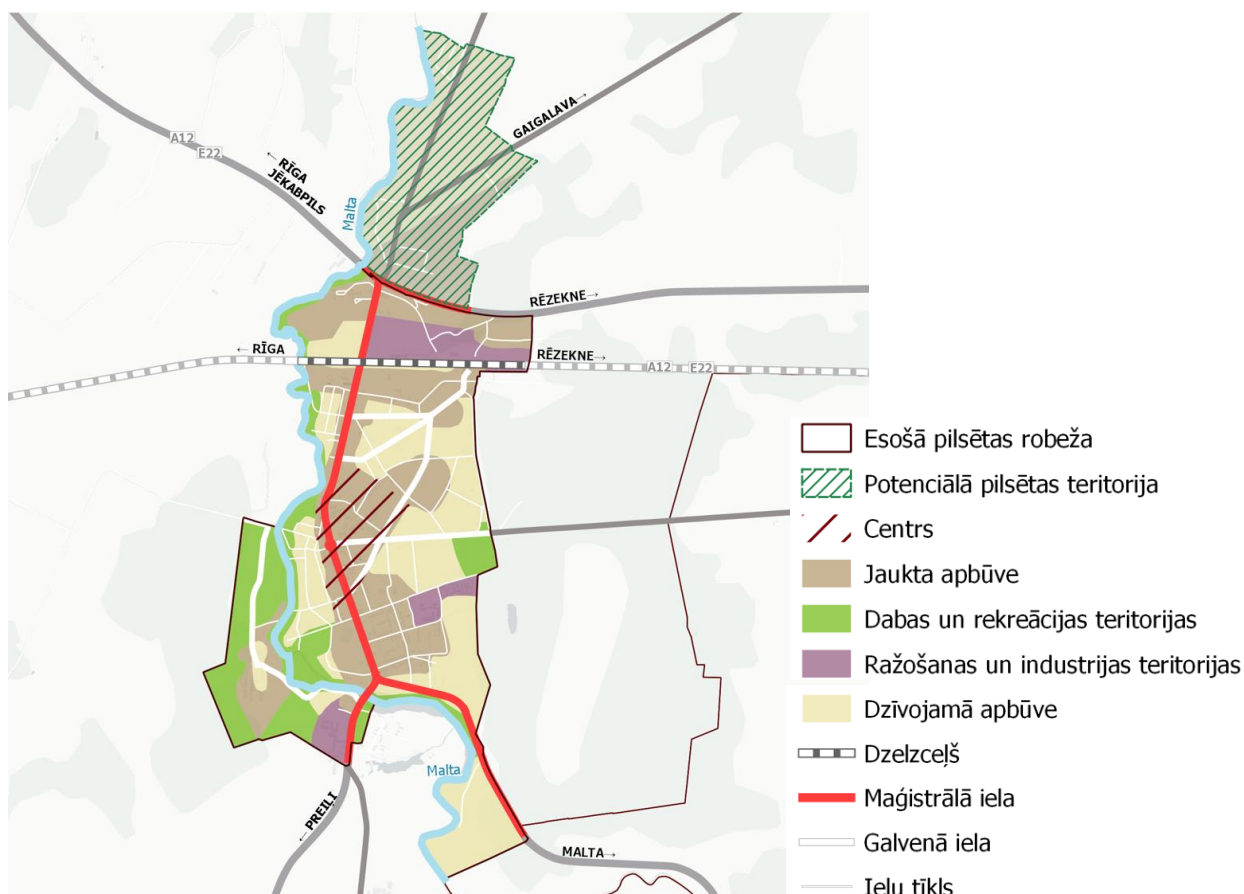
3.7. Telpiskā attīstība

- [161] Telpiskās attīstības perspektīva iekļauj Rēzeknes valstspilsētas un Rēzeknes novada teritorijas. Telpiskās attīstības perspektīva akcentē trīs galvenos aspektus: sasniedzamība un mobilitātes iespējas; apdzīvojumus, kā ekonomiskas attīstības, cilvēku dzīves un darba vide; interešu telpas – unikālas specifiskas teritorijas, kas nozīmīgas Rēzeknes valstspilsētas un Rēzeknes novada teritorijas attīstībai.
- [162] Telpiskās attīstības perspektīvas un vadlīniju sagatavošanā ievērota pēctecība līdzšinējām spēkā esošajām ilgtspējīgas attīstības stratēģijām – Rēzeknes pilsētas ilgtspējīgas attīstības stratēģiju 2030. gadam, Rēzeknes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģiju 2033. gadam (administratīvā teritorija līdz 01.07.2021.) un Viļānu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģiju 2014.-2030. gadam (administratīvā teritorija līdz 01.07.2021.), un rodot jaunus risinājumus turpmākai attīstības plānošanai pašvaldību turpmākai sadarbībai.
- [163] Rēzeknes valstspilsētas un Rēzeknes novada teritorijas telpiskās attīstības perspektīva ir veidota, lai sniegtu pašvaldībai ilgtspējīgas attīstības iespējas, nodrošinātu Rēzeknes valstspilsētas un Rēzeknes novada atsevišķo teritoriālo vienību – 28 pagastu, Viļānu pilsētas un Maltas ciema pilnvērtīgu funkcionēšanu, dažādas saimnieciskās darbības iespējas un kvalitatīvu dzīves vidi iedzīvotājiem, labvēlīgu investīciju vidi uzņēmējiem ar modernu un videi draudzīgu satiksmes un inženiertehnisko infrastruktūru, saglabātu bagātu dabas un kultūrvēsturisko mantojumu.
- [164] Rēzeknes valstspilsētas esošo telpisko struktūru nosaka transporta asis (Atbrīvošanas aleja, dzelzceļa līnijas) un ūdeņi (Rēzeknes upe, Kovšu ezers), savukārt telpiskās attīstības perspektīva nostiprina Rēzekni, kā nacionālas nozīmes centru. Telpiskās perspektīvas struktūrplānā ir saglabāta pilsētas esošā struktūra, akcentējot atsevišķo pilsētas daļu lomu (funkcionālās telpas – centrs, jaukta pilsētas apbūve, savrupmāju apbūve, ražošanas teritorijas, dabas un aktīvās atpūtas teritorijas, Rēzeknes speciālā ekonomiskā zona) un to saiknes ar Rēzeknes novada teritoriju.
- [165] Rēzeknes novada nozīmīgākie esošās telpiskās struktūras elementi un galvenie telpiskās attīstības virzieni ir apdzīvojuma struktūra, t.sk. attīstības un pakalpojumu centru attīstība, atvērtās lauku telpas izmantošanas daudzveidošana, industriālo, loģistikas zonu un tehniskās infrastruktūras attīstība, tūrisma attīstības areāli.
- [166] Abu reģionālās nozīmes attīstības centru – Viļānu pilsētas un Maltas ciema esošo telpisko struktūru nosaka esošo valsts un pašvaldības autoceļu un ielu tīkls, dzelzceļa līniju izvietojums un vēsturiski izveidotie apdzīvoto vietu centri un apdzīvojums. Telpiskās perspektīvas struktūrplānā ir saglabāta Viļānu pilsētas un Maltas ciema esošā struktūra, akcentējot atsevišķo daļu lomu (funkcionālās telpas – centrs, jaukta pilsētas apbūve, savrupmāju apbūve, ražošanas teritorijas, dabas un aktīvās atpūtas teritorijas) un to saiknes ar citām apdzīvotām vietām.

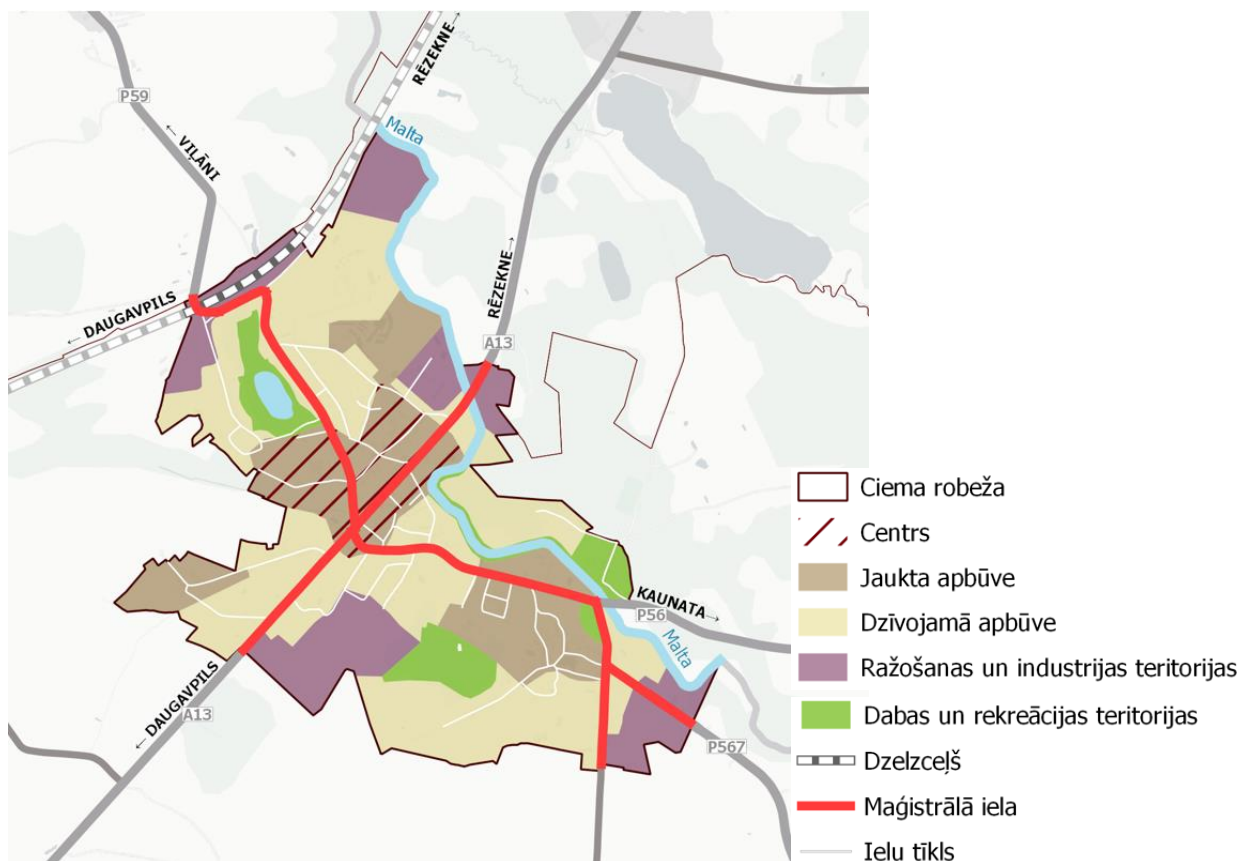
16. kartoshēma. Rēzeknes valstspilsētas telpiskās attīstības perspektīva

17. kartoshēma. Viļānu pilsētas telpiskās attīstības perspektīva

18. kartoshēma. Malta ciema telpiskās attīstības perspektīva

4. IEVIEŠANA UN UZRAUDZĪBA

Lai sekmīgi virzītos uz Stratēģijā definēto ilgtermiņa attīstības redzējumu jeb vīziju, stratēģisko mērķi un izvirzītajām trīs ilgtermiņa prioritātēm, ir jāveic praktiskas rīcības.

Stratēģijas uzraudzības galvenais uzdevums ir novērtēt abu pašvaldību veiktās aktivitātes un to devumu stratēģisko mērķu un rīcības virzienu sasniegšanā.

Teritorijas attīstības rādītāji tiek noteikti stratēģiskajiem mērķiem. Tie tiek izvērtēti, lai konstatētu pārmaiņas Rēzeknes valstspilsētā un Rēzeknes novadā.

- [167] Lai sasniegtu Stratēģijā 2035 izvirzīto vīziju un mērķus, pašvaldības veic mērķtiecīgas darbības. Stratēģijas īstenošanas primārais instruments būs attīstības programma, kurā tiek noteikti veicamie darbi 3 un 7 gadu periodam, un teritorijas plānojumi (izstrādājami katrai pašvaldībai atsevišķi), kas, savukārt, nostiprina stratēģijas idejas teritorijas pārvaldības līmenī. Papildus tam, par stratēģijas ieviešanas instrumentiem uzskatāms ikviens pašvaldības ikdienas darbs un rīcība.
- [168] Visu šo trīs teritorijas attīstības plānošanas dokumentu – Stratēģijas, Attīstības programmas un Teritorijas plānojuma uzraudzības kārtība, gan satura ziņā, gan laika griezumā, ir izstrādājama un organizējama kompleksi.
- [169] Īstenošanas uzraudzības sistēma tiek izstrādāta ar mērķi radīt ietvaru, kas nodrošina iespēju izvērtēt pašvaldību teritorijas attīstības progresu un Stratēģijas īstenošanas gaitā sasniegto.
- [170] Teritorijas attīstības plānošanas dokumentu īstenošanas uzraudzības pamatā būs pārskata ziņojums par teritorijas attīstības plānošanas dokumentu ieviešanu. Ar tā palīdzību Rēzeknes valstspilsētas un Rēzeknes novada iedzīvotāji tiks informēti par to, kā norit ceļš uz vīzijas un mērķu sasniegšanu.
- [171] Vienotā Stratēģijas un Attīstības programmas īstenošanas uzraudzības sistēma ir kā papildus instruments pašvaldībai, kas ļauj tās struktūrvienībām pieņemt kvalitatīvākus (uz datiem balstītus) lēmumus, tādējādi nosakot nākotnes prioritārās attīstības nozares.
- [172] Aktualizēta informācija par virzību uz stratēģisko mērķi, sniedz iespēju pašvaldību pārstāvjiem pirms ikgadējā pašvaldības budžeta plānošanas iepazīties ar pašvaldību kopējo progresu stratēģisko uzstādījumu sasniegšanā un, balstoties uz kopējo situāciju, sagatavot savu nākamā gada darbības plānu, veikt grozījumus Investīciju plānā un Rīcību plānā.
- [173] Pašvaldības funkciju caurskatāmībai un virzībai uz stratēģiskajiem mērķiem tiek nodrošināta patstāvīga informācijas sniegšana iedzīvotājiem caur dažādiem komunikāciju kanāliem, informējot gan par kopējo attīstības vīziju, gan par konkrētu teritoriju plānoto attīstību un uzsākto projektu ieviešanu. Šāda komunikācija nodrošina uz iedzīvotāju orientētu pieeju pašvaldības funkciju īstenošanā un attīstībā.
- [174] Uzraudzības pārskatā, kas ir vienots Stratēģijai un Attīstības programmai, Stratēģijas īstenošanas novērtēšanai tiek ietverts:
- ilgtermiņa attīstības rādītāju aktualizācija un īss tendenču raksturojums;
 - vērtējums par stratēģiskās daļas īstenošanas gaitu;
 - vērtējums par telpiskās attīstības perspektīvas īstenošanas gaitu;
 - vērtējums par dokumenta atbilstību vispārējām attīstības plānošanas tendencēm un valsts pamatnostādņēm attīstības plānošanā;
 - priekšlikumi dokumenta aktualizācijai un grozījumiem (nepieciešamības gadījumā).

[175] Lai raksturotu stratēģisko mērķu izpildi, **izvirzīti teritorijas ilgtermiņa attīstības rādītāji un vēlamās tendences**, taču komplekss uzraudzības rādītāju apkopojums iekļauts Rēzeknes valstspilsētas un Rēzeknes novada attīstības programmā.

Tabula nr. 1 "Teritorijas ilgtermiņa attīstības rādītāji un vēlamās tendences"

Rādītājs	Teritorija	Vērtība bāzes gadā	Vēlamā tendence	Avots
Iedzīvotāju skaits ¹	Novads Valstspilsēta	29 014 26 481	↔	OSP
Mājsaimniecības vidējais lielums, personas ²	Novads Valstspilsēta	2.35 2.09	↗	OSP
Bezdarbs (%)	Novads Valstspilsēta	15.2 10.0	↘	OSP
Dzimumstības vispārīgais koeficients (uz 1000 iedzīvotājiem) ³	Novads Valstspilsēta	8.8 7.9	↔	OSP
Ekonomiski aktīvo uzņēmumu skaits (uz 1000 iedzīvotājiem)	Novads Valstspilsēta	69 68	↗	OSP
Uzņēmumos nodarbināto skaits pret iedzīvotāju skaitu (%)	Novads Valstspilsēta	23.8 56.1	↗	OSP
Nodarbināto īpatsvars (%) ⁴	Novads Valstspilsēta	27.5 59	↗	STAGE II
Nodarbināto skaits teritorijā (vidējais darbinieku skaits pēc faktiskās darba vietas, pavisam) ⁵	Novads Valstspilsēta	7016 15 195	↗	OSP

Tabulā lietotie saīsinājumi:

OSP – Oficiālās statistikas portāls

STAGE II – interaktīvs karšu pārliks, kas nodrošina Oficiālās statistikas portālā publicēto ģeotelpiskās statistikas rādītāju dinamisku attēlošanu tematiskajās kartēs (geo.stat.gov.lv/stage2/#)

[176] Ik gadu aktualizētā informācija par teritorijas ilgtermiņa attīstības rādītājiem var tikt iekļauta pašvaldību publiskajā pārskatā, kopā ar Attīstības programmu īstenošanas uzraudzības sistēmā aktualizēto informāciju.

[177] Galvenie izvērtējuma jeb rezultatīvie rādītāji ir noteikti, lai raksturotu sociāli ekonomisko situāciju pašvaldību teritorijā kopumā, kā arī sniegtu salīdzinājumu ar citām Latvijas pašvaldībām un darbotos kā Stratēģijā 2035 noteiktā stratēģiskā mērķa ieviešanas "ātras pārbaudes lapu". Teritorijas attīstības plānošanas dokumentu ieviešanas virzību vērtē veidojot dialogu ar sabiedrību. Iedzīvotāju aptaujas rezultāti parādīs kvalitatīvo virzību mērķu sasniegšanā, savukārt statistika – virzību kvantitatīvos rādītājos.

[178] Uzraudzības pārskatā ietveramie ilgtermiņā sasniedzamie rezultāti darbojas kā atskaites punkts pašvaldībām, lai balstītu stratēģiskas nozīmes lēmumus uz tiem. Indikatori palīdz novērtēt esošo situāciju un līdzšinējās tendences, tādējādi pašvaldības var pieņemt pamatotus stratēģiskus lēmumus, sastādīt ikgadējo budžetu un investīciju plānu.

[179] **Reizi četros gados** (pirms pašvaldības vēlēšanām) veidojamais **Uzraudzības ziņojums** arī tiek veidots vienots Stratēģijai un Attīstības programmai.

¹ 2022.gada sākumā

² 2022.gada dati

³ 2021.gada dati

⁴ 2020.gada dati, Rēzeknes novada aprēķinā izmantoti dati par bijušo Viļānu novadu un bijušo Rēzeknes novadu

⁵ 2020.gada dati, Rēzeknes novada aprēķinā izmantoti dati par bijušo Viļānu novadu un bijušo Rēzeknes novadu